

Briselē, 2022. gada 21. martā
(OR. en)

7371/22

COPS 130	PROCIV 36
POLMIL 72	ESPACE 27
EUMC 95	POLMAR 26
CSDP/PSDC 155	MARE 24
CFSP/PESC 394	COMAR 23
CIVCOM 50	COMPET 165
RELEX 373	IND 77
JAI 371	RECH 144
HYBRID 27	COTER 79
DISINFO 24	POLGEN 41
CYBER 87	CSC 111

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai – Eiropas Savienībai, kas aizsargā savus pilsoņus, vērtības un intereses un veicina starptautisko mieru un drošību

Pielikumā pievienots dokuments "Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai – Eiropas Savienībai, kas aizsargā savus pilsoņus, vērtības un intereses un veicina starptautisko mieru un drošību", ko Padome apstiprināja savā 2022. gada 21. marta sanāksmē.

Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai –

Eiropas Savienībai, kas aizsargā savus pilsoņus, vērtības un intereses un veicina starptautisko mieru un drošību

KOPSAVILKUMS

Kara atgriešanās Eiropā – neprovocētā un nepamatotā Krievijas agresija pret Ukrainu –, kā arī būtiskas ģeopolitiskas pārmaiņas rada izaicinājumus mūsu spējai popularizēt savu redzējumu un aizstāvēt savas intereses. Mēs dzīvojam stratēģiskas konkurences un sarežģītu drošības apdraudējumu laikmetā. Mēs redzam, ka mūsu kaimiņreģionos un plašākā mērogā ir arvien vairāk konfliktu, militāro spēku koncentrēšanu un militāru agresiju, un nestabilitātes avotu, kas izraisa smagas cilvēku ciešanas un iedzīvotāju pārvietošanu. Hibrīddraudi pieņemas spēkā gan biežuma, gan ietekmes ziņā. Savstarpējā atkarībā arvien vairāk izpaužas konflikti, un maigā vara tiek izmantota par ieroci: vakcīnas, dati un tehnoloģiju standarti – tie visi ir politiskās konkurences instrumenti. Arvien vairāk tiek apstrīdēta piekļuve atklātajai jūrai, kosmiskajai telpai un digitālajai sfērai. Mēs saskaramies ar aizvien lielākiem mēģinājumiem izdarīt spiedienu ekonomikas un enerģētikas jomā. Turklāt konfliktus un nestabilitāti bieži saasina klimata pārmaiņas, kurām ir apdraudējumu pavairotāja efekts.

Eiropas Savienība ir vienotāka nekā jebkad. Mēs esam apņēmušies aizstāvēt Eiropas drošības kārtību. Suverenitāte, teritoriālā integritāte un neatkarība starptautiski atzītās robežās ir pilnībā jāievēro. Atbalstot Ukrainu, kas saskaras ar Krievijas militāro agresiju, mēs **kopā ar saviem partneriem demonstrējam vēl nepieredzētu apņēmību atjaunot mieru Eiropā.** Spēcīgāka un spējīgāka Eiropas Savienība drošības un aizsardzības jomā dos pozitīvu ieguldījumu globālajā un transatlantiskajā drošībā un papildina NATO, kas joprojām ir tās locekļu kolektīvās aizsardzības pamats. Mūsu vispārējai drošībai ļoti svarīgas ir transatlantiskās attiecības un ES un NATO sadarbība, pilnībā ievērojot Līgumos izklāstītos principus un tos principus, par kuriem vienojusies Eiropadome, cita starpā iekļautības, savstarpības un ES lēmumu pieņemšanas autonomijas principus. ES atkārtoti apstiprina savu nodomu pastiprināt atbalstu globālajai noteikumos balstītajai kārtībai, kuras centrā ir Apvienoto Nāciju Organizācija. Tā arī pastiprinās savu stratēģisko partnerību ar NATO un pastiprinās sadarbību ar reģionālajiem partneriem, tostarp EDSO, ĀS un ASEAN.

Naidīgākas drošības vides dēļ mums ir jāspēr milzīgs solis uz priekšu un jāpalielina savas spējas un vēlme rīkoties, stiprināt savu noturību un nodrošināt solidaritāti un savstarpējo palīdzību. Dalībvalstu solidaritāte ir atspoguļota LES 42. panta 7. punktā. Ar kopīgiem centieniem un investīcijām ES ir jāpalielina sava klātbūtne, efektivitāte un redzamība kaimiņreģionā un starptautiskajā arēnā. Kopā mēs varam palīdzēt veidot globālo nākotni, īstenojot stratēģisku rīcības kursu. Mums jārikojas kā spēcīgam un vienotam politiskajam aktoram, lai atbalstītu vērtības un principus, kas ir mūsu demokrātiju pamatā, uzņemtos lielāku atbildību par Eiropas un tās pilsoņu drošību un kopā ar partneriem atbalstītu starptautisko mieru un drošību, kā arī cilvēku drošību, vienlaikus atzīstot dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes.

Stratēģiskais kompass iezīmē augstu ambīciju līmeni mūsu drošības un aizsardzības programmai:

1. sniedzot **kopīgu novērtējumu mūsu stratēģiskajai videi**, apdraudējumiem un izaicinājumiem, ar kuriem mēs saskaramies, un to ietekmei uz ES;
2. piešķirot **lielāku saskaņotību un kopīga mērķa apziņu** jau notiekošajām darbībām drošības un aizsardzības jomā;
3. nosakot **jaunus veidus un līdzekļus**, kā uzlabot mūsu kolektīvo spēju aizsargāt mūsu pilsoņu un mūsu Savienības drošību;
4. nosakot **skaidrus mērķus un mērķrādītājus** progresa novērtēšanai.

Šajā nolūkā mēs apņemamies veikt šādas konkrētas prioritāras darbības četros darba virzienos:

RĪCĪBA

Kad vien izceļas kāda krīze, mums ir jāspēj **ātri un stabili rīkoties** – kopā ar partneriem, ja tas ir iespējams, un vieniem pašiem, kad tas ir vajadzīgs. Šajā nolūkā mēs:

1. **pastiprināsim mūsu civilās un militārās KDAP misijas un operācijas**, piešķirot tām stabilākas un elastīgākas pilnvaras, veicinot **ātru un elastīgāku lēmumu pieņemšanas procesu** un nodrošinot lielāku **finansiālo solidaritāti**, vienlaikus arī veicinot ciešu sadarbību ar Eiropas vadītām *ad hoc* misijām un operācijām. Mēs stiprināsim savu **civilo KDAP** ar jauna pakta palīdzību, kas ļaus īstenot ātrāku izvietošānu, arī sarežģītā vidē;
2. attīstīsim **ES ātrās izvietošānas spējas**, kas ļaus mums ātri izvietot līdz 5000 karavīru nelabvēlīgā operatīvā vidē dažādu veidu krīzēm;
3. stiprināsim mūsu **vadības un kontroles struktūras**, jo īpaši Militārās plānošanas un īstenošanas centru, un pastiprināsim mūsu gatavību un sadarbību, uzlabojot **militāro mobilitāti un regulāras vienību/apakšvienību mācības**, jo īpaši attiecībā uz ātrās izvietošānas spējām.

DROŠĪBA

Mums ir **jāuzlabo mūsu spēja prognozēt apdraudējumus**, garantēt **drošu piekļuvi** stratēģiskām operacionālajām telpām un **aizsargāt mūsu pilsoņus**. Šajā nolūkā mēs:

4. stiprināsim savas **izlūkošanas spējas**, piemēram, ES vienoto izlūkdatu analīzes procedūras (*SIAC*) satvaru, lai uzlabotu mūsu situācijas apzināšanos un stratēģisko prognozēšanu;
5. izveidosim **ES hibrīddraudu novēršanas rīkkopu**, kurā apvienoti dažādi instrumenti, ar ko atklāt dažādus hibrīddraudus un reaģēt uz tiem. Šajā sakarā mēs izstrādāsim īpašu rīkkopu, ar ko vērsties pret **ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos**;
6. turpināsim pilnveidot **ES kiberaizsardzības politiku**, lai būtu labāk sagatavoti kiberuzbrukumiem un reaģētu uz tiem; stiprināsim mūsu darbības jūras, gaisa un kosmosa operacionālajās telpās, jo īpaši, **paplašinot koordinēto klātbūtni jūrā** uz citām teritorijām, sākot ar Indijas un Klusā okeāna reģionu, un izstrādājot **ES kosmosa stratēģiju drošībai un aizsardzībai**.

INVESTĪCIJAS

Mums ir vairāk un labāk jāinvestē **spējās un inovatīvās tehnoloģijās**, jānovērš stratēģiskie trūkumi un **jāsamazina tehnoloģiskā un industriālā atkarība**. Šajā nolūkā mēs:

7. **vairāk un efektīvāk atvēlēsīm līdzekļus aizsardzībai un uzlabosim mūsu spēju attīstību un plānošanu**, lai varētu labāk reaģēt uz operatīvo situāciju un jauniem apdraudējumiem un izaicinājumiem;
8. meklēsīm kopīgus risinājumus, lai attīstītu nepieciešamos **stratēģiskos veicinātājus** mūsu misijām un operācijām, kā arī **nākamās paaudzes spējas visās operacionālajās telpās**, piemēram, augstas klases jūras spēku platformas, nākotnes gaisa kaujas sistēmas, kosmosā bāzētas spējas un kaujas pamattankus;
9. pilnībā izmantosim pastāvīgo strukturēto sadarbību un Eiropas Aizsardzības fondu, lai kopīgi attīstītu **visprogresīvākās militārās spējas** un investētu **aizsardzības tehnoloģiskajā inovācijā**, un Eiropas Aizsardzības aģentūrā izveidotu jaunu **aizsardzības inovācijas centru**.

PARTNERI

Mums ir jāstiprina **mūsu sadarbība ar partneriem**, lai pievērstos kopīgiem apdraudējumiem un izaicinājumiem. Šajā nolūkā mēs:

10. **pastiprināsim stratēģiskas partnerības** ar NATO un ANO, izmantojot strukturētākus politiskos dialogus, kā arī operatīvo un tematisko sadarbību. Mēs arī pastiprināsim sadarbību ar **reģionālajiem partneriem**, tostarp EDSO, ĀS un *ASEAN*;
11. veicināsim sadarbību ar **divpusējiem partneriem**, kuriem ir tādas pašas vērtības un intereses, piemēram, Amerikas Savienotajām Valstīm, Norvēģiju, Kanādu, Apvienoto Karalisti un Japānu; veidosim **īpaši pielāgotas partnerības** Rietumbalkānos, mūsu austrumu un dienvidu kaimiņreģionā, Āfrikā, Āzijā un Latīņamerikā;
12. izveidosim **ES Drošības un aizsardzības partnerības forumu**, lai ciešāk un efektīvāk sadarbotos ar partneriem, pievēršoties kopīgiem izaicinājumiem.

Tāpēc šajā Stratēģiskajā kompasā ir izklāstīts vērienīgs, bet sasniedzams plāns mūsu **drošības un aizsardzības politikas stiprināšanai** līdz 2030. gadam. Iemesli, kāpēc nepieciešams dot jaunu impulsu ES drošībai un aizsardzībai, ir pārlicinoši: naidīgāku vides un plašāku ģeopolitisku tendenču dēļ ES ir jāuzņemas lielāka atbildības daļa par savu drošību.

IEVADS

Mēs pieņemam šo Stratēģisko kompasu laikā, kad esam liecinieki tam, ka **Eiropā ir atgriezies karš**. Pēdējo septiņu desmitgažu laikā ES ir bijusi nozīmīga loma stabilitātes nodrošināšanā mūsu kontinentā, Eiropas interešu un vērtību projicēšanā un miera un drošības veicināšanā visā pasaulē. Ar 27 dalībvalstīm un 450 miljoniem iedzīvotāju mūsu Savienība joprojām ir pasaulē lielākais vienotais tirgus, daudzu valstu svarīgākā tirdzniecības un investīciju partnere, jo īpaši mūsu kaimiņreģionos, un lielākais attīstības palīdzības avots. ES ir standartu noteicēja un ir bijusi konsekventa līdere, investējot efektīvos daudzpusējos risinājumos. Tā kā mūsu krīzes pārvarēšanas misijas un operācijas darbojas trīs kontinentos, mēs esam parādījuši, ka esam gatavi uzņemties riskus miera labā un uzņemties savu daļu pienākumu, kas saistīti ar drošību pasaulē.

Krievijas agresīvais karš iezīmē tektoniskas pārmaiņas Eiropas vēsturē. Laikā, kad pret Ukrainu tiek vērsta neprovocēta un nepamatota Krievijas militārā agresija, kas rupji pārkāpj starptautiskās tiesības un ANO Statūtu principus un apdraud Eiropas un pasaules drošību un stabilitāti, ES ir vienotāka nekā jebkad. **Kopā ar saviem partneriem mēs demonstrējam vēl nepieredzētu apņēmību atbalstīt ANO Statūtu principus un atjaunot mieru Eiropā**. Spēcīgāka un spējīgāka Eiropas Savienība drošības un aizsardzības jomā dos pozitīvu ieguldījumu globālajā un transatlantiskajā drošībā un papildina NATO, kas joprojām ir tās locekļu kolektīvās aizsardzības pamats. Mūsu vispārējai drošībai ļoti svarīgas ir transatlantiskās attiecības un ES un NATO sadarbība, pilnībā ievērojot Līgumos izklāstītos principus un tos principus, par kuriem vienojusies Eiropadome, cita starpā iekļautības, savstarpības un ES lēmumu pieņemšanas autonomijas principus. Dalībvalstu solidaritāte ir atspoguļota Līguma par Eiropas Savienību 42. panta 7. punktā. Plašākā nozīmē ES atkārtoti apstiprina savu nodomu pastiprināt atbalstu globālajai noteikumos balstītajai kārtībai, kuras centrā ir Apvienoto Nāciju Organizācija.

Šajā laikmetā, kad **arvien pieaug stratēģiskā konkurence, pastāv sarežģīti drošības apdraudējumi un tiek veikti tieši uzbrukumi Eiropas drošības kārtībai**, uz spēles ir likta mūsu pilsoņu un mūsu Savienības drošība. Multilaterālisma krīze ved pie tādām attiecībām starp valstīm, kam arvien vairāk piemīt darījumu raksturs. Apdraudējumu spektrs ir kļuvis daudzveidīgāks un neparedzamāks. Klimata pārmaiņas ir apdraudējumu pavairotājs, kas ietekmē mūs visus. Pēc trīs gadu desmitus ilgas spēcīgas savstarpējās ekonomiskās atkarības, kurai bija jāmazina spriedze, visnozīmīgākā pārmaiņa starptautiskajās attiecībās ir atgriešanās pie spēka politikas un pat bruņotas agresijas. **Terorisms apdraud daudzu valstu stabilitāti** un turpina radīt izaicinājumus valstu drošības sistēmām visā pasaulē. **Savstarpējā atkarība joprojām ir svarīga, taču tajā arvien vairāk izpaužas konflikti, un maigā vara tiek izmantota par ieroci**: vakcīnas, dati un tehnoloģiju standarti – tie visi ir politiskās konkurences instrumenti.

Eiropas drošība ir nedalāma, un jebkādi Eiropas drošības kārtības izaicinājumi ietekmē ES un tās dalībvalstu drošību. **Atgriešanās pie spēka politikas** ved pie tā, ka dažas valstis rīkojas, atsaucoties uz vēsturiskajām tiesībām un ietekmes zonām, nevis ievēro starptautiski nolīgtus noteikumus un principus un apvienojas, lai veicinātu starptautisko mieru un drošību. **Atklātā jūra, gaisa telpa, kosmiskā telpa un kibertelpa ir tās operacionālās telpas, par kurām notiek arvien vairāk strīdu**. Visbeidzot, mūsu pasaule kļūst mazāk brīva, jo tiek apdraudētas cilvēktiesības, cilvēka drošība un demokrātiskās vērtības – gan pašu mājās, gan ārvalstīs. **Mēs saskaramies ar pārvaldības sistēmu konkurenci, kuru pavada īsta naratīvu cīņa**.

Šajā ļoti konfrontējošajā sistēmā ES un tās dalībvalstīm **ir vairāk jāiegulda savā drošībā un aizsardzībā, lai tās būtu spēcīgāks politiskais un drošības aktors**. Neraugoties uz progresu, ko pēdējos gados esam panākuši, pastāv liels risks, ka mūsu konkurenti mūs apsteigs, proti, vēl ir daudz darāmā, lai ES uzlabotu savu ģeopolitisko pozīciju. **Tāpēc mums ir jāspēr milzīgs solis uz priekšu, lai izveidotu spēcīgāku un spējīgāku Eiropas Savienību, kas darbojas kā drošības garants**, pamatojoties uz Savienības pamatvērtībām, kas noteiktas Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā. To mēs varam izdarīt, tikai pamatojoties uz kopīgu apdraudējumu novērtējumu un kopīgu apņemšanos rīkoties.

Ar šo Stratēģisko kompasu mēs nosakām **kopīgu stratēģisku redzējumu** ES drošības un aizsardzības politikai nākamajiem 5–10 gadiem, un mēs nekavējoties sāksim tā īstenošanu. Tas mums palīdzēs veidot kopīgu stratēģisko kultūru, stiprināt mūsu vienotību un solidaritāti un galvenokārt uzlabot mūsu spējas un vēlmi rīkoties kopīgi, aizsargāt mūsu intereses un aizstāvēt mūsu vērtības.

Nenoteiktības pilnā pasaulē ar strauji mainīgiem apdraudējumiem un ģeopolitisku dinamiku **šis Stratēģiskais kompass virza un pastiprina mūsu rīcību, lai padarītu ES par spēcīgāku un spējīgāku drošības garantu**. Šajā nolūkā tas nosaka skaidrus mērķus ES drošības un aizsardzības jomā, līdzekļus to sasniegšanai un konkrētus grafikus, pēc kuriem mēs varam novērtēt progresu.

Konkrēti tas:

1. sniedz **kopīgu novērtējumu mūsu stratēģiskajai videi**, apdraudējumiem un izaicinājumiem, ar kuriem mēs saskaramies, un to ietekmei uz ES;
2. piešķir **lielāku saskaņotību un kopīga mērķa apziņu** jau notiekošajām darbībām drošības un aizsardzības jomā;
3. nosaka jaunas **darbības un līdzekļus**, lai:
 - a. saskaroties ar krīzēm, ļautu mums rīkoties ātrāk un izlēmīgāk;
 - b. nodrošinātu mūsu intereses un aizsargātu mūsu pilsoņus, stiprinot ES spēju prognozēt un mazināt apdraudējumus;
 - c. stimulētu investīcijas un inovāciju, lai kopīgi attīstītu vajadzīgās spējas un tehnoloģijas;
 - d. padziļinātu mūsu sadarbību ar partneriem, jo īpaši ANO un NATO nolūkā sasniegt kopīgus mērķus;
4. nosaka **skaidrus mērķus un mērķrādītājus** progresa novērtēšanai.

Ar šo Stratēģisko kompasu Eiropas Savienība un tās dalībvalstis apņemas kopīgiem spēkiem sasniegt konkrētus rezultātus. Tā mērķi un ierosinātās darbības ir daļa no ES integrētas pieejas un pilnībā atbilst esošajām politikām un papildina tās, lai reaģētu uz ārējiem apdraudējumiem, kas ietekmē mūsu iekšējo drošību, jo īpaši tiem, kas noteikti Eiropas Komisijas 2020. gada Drošības savienības stratēģijā. ES politikas piedāvā ievērojamas sviras efekta iespējas, kas ir pilnībā jāmobilizē, lai stiprinātu ES drošību un aizsardzību. Šā Stratēģiskā kompasa pamatā ir arī aizsardzības un kosmosa paketes, ar kurām Eiropas Komisija nāca klajā 2022. gada februārī. Tas sniedz tiešu ieguldījumu Versaļas programmas īstenošanā.

1. PASAULE, AR KO SASKARAMIES

Lai sagatavotu šo Stratēģisko kompasu, mēs 2020. gadā veicām pirmo visaptverošo **ES apdraudējumu analīzi**. Tas palīdzēja veidot kopīgu izpratni par apdraudējumiem un izaicinājumiem, ar kuriem ES saskarsies tuvākajā nākotnē. Lai veidotu kopīgu stratēģisko kultūru, mēs, sākot no 2022. gada, regulāri – vismaz reizi trīs gados vai agrāk, ja to prasīs mainīgais stratēģiskais un drošības konteksts, – pārskatīsim apdraudējumu analīzi.

Daudzslāņainu apdraudējumu dēļ kopējā drošības aina ir kļuvusi nestabilāka, sarežģītāka un sadrumstalotāka nekā jebkad. Vietējās un reģionālās nestabilitātes dinamika, kuru mūsu plašākā kaimiņreģionā un vēl plašākā mērogā sekmē disfunkcionāla pārvaldība un strīdi un kuru dažkārt veicina nevienlīdzība un reliģiska un etniska spriedze, arvien vairāk ir saistīta ar nekonvencionāliem un transnacionāliem apdraudējumiem un ģeopolitisko spēku sāncensību. Tas mazina daudzpusējās sistēmas spēju novērst un mazināt riskus un krīzes.

Spēka politikas atgriešanās apstrīdētā daudzpolārā pasaulē

ES apņēmīgi atbalsta **efektīvu multilaterālismu** un ir centusies izveidot atvērtu, **noteikumus balstītu starptautisko kārtību**, kuras pamatā ir cilvēktiesības un pamatbrīvības, universālas vērtības un starptautiskās tiesības. Šis multilaterālisma redzējums starptautiskā mērogā prevalēja pēc Aukstā kara beigām. Patlaban, graujot universālas vērtības un nesamērīgi izmantojot globālus izaicinājumus, to nopietni apšaubā tie, kuri atbalsta stingru suverēnisma pieeju, kas patiesībā nozīmē atgriešanos pie spēka politikas. Pašreizējās starptautiskās realitātes pamatā ir dinamisku apvienojums, kurās arvien vairāk aktoru cenšas paplašināt savu politisko telpu un izaicināt drošības kārtību. Spēka un spaidu pielietošana nolūkā grozīt robežas 21. gadsimtā nav pieņemama.

Ar neprovocēto un nepamatoto militāro agresiju pret Ukrainu **Krievija** rupji pārkāpj starptautiskās tiesības un ANO Statūtu principus un apdraud Eiropas un globālo drošību un stabilitāti. Tas notiek pēc militārās agresijas Gruzijā 2008. gadā, kā arī pēc Krimas nelikumīgās aneksijas un militārās intervences Ukrainas austrumdaļā 2014. gadā. Izmantojot šo bruņoto iejaukšanos Gruzijā un Ukrainā, *de facto* kontroli pār Baltkrieviju, kā arī Krievijas karaspēka pastāvīgu klātbūtni ieilgušajos konfliktos, tostarp Moldovas Republikā, Krievijas valdība aktīvi cenšas izveidot tā dēvētās ietekmes sfēras. Bruņotā agresija pret Ukrainu liecina par gatavību izmantot visaugstākā līmeņa militāro spēku, neņemot vērā juridiskus vai humānus apsvērumus, kopā ar hibrīdtaktiku, kiberuzbrukumiem un ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos, spiedienu ekonomikas un enerģētikas jomā un agresīvu kodolretoriku. Šīs agresīvās un revizionistiskās darbības, par kurām pilnībā atbildīga ir Krievijas valdība kopā ar savu līdzdalībnieci Baltkrieviju, nopietni un tieši apdraud Eiropas drošības kārtību un Eiropas pilsoņu drošību. Tiem, kas ir atbildīgi par šiem noziegumiem, tostarp vērsanos pret civiliedzīvotājiem un civiliem objektiem, būs par to jāatbild. Krievija sevi projicē arī citās vietās, piemēram, Lībijā, Sīrijā, Centrālāfrikas Republikā un Mali, un oportūniski izmanto krīzes, tostarp, izmantojot dezinformāciju un algoritmus, piemēram, *Wagner* grupu. Visas šīs norises ir Eiropas drošības ilgtermiņa un tiešs apdraudējums, kuram mēs arī turpmāk apņēmīgi stāvēsim pretī.

Ķīna ir sadarbības partnere, konkurente ekonomikas jomā un sistēmiska sāncense. Ar Ķīnu mēs varam risināt globālus jautājumus, piemēram, klimata pārmaiņas. Ķīna arvien vairāk ir iesaistīta un iesaistās reģionālajos saspīlējumos. Mūsu tirgu un sabiedrību atvērtības asimetrija ir radījusi arvien lielākas bažas par savstarpību, ekonomisko konkurenci un noturību. Ķīna tiecas ierobežot piekļuvi savam tirgum un cenšas visā pasaulē popularizēt savus standartus. Tā īsteno savu politiku, tostarp, palielinot savu klātbūtni jūrā un kosmosā, kā arī izmantojot kiberrīkus un īstenojot hibrīdtaktiku. Turklāt Ķīna ir būtiski attīstījusi savus militāros līdzekļus, un tās mērķis ir līdz 2035. gadam pabeigt savu bruņoto spēku vispārējo modernizāciju, tādējādi ietekmējot reģionālo un globālo drošību. Pārējo šā gadsimta daļu iezīmēs Ķīnas attīstība un integrācija savā reģionā un pasaulē kopumā. Mums ir jānodrošina, ka tas notiek veidā, kas palīdzēs atbalstīt globālo drošību un nebūs pretrunā noteikumos balstītai starptautiskajai kārtībai un mūsu interesēm un vērtībām. Tam ir vajadzīga spēcīga vienotība starp mums un cieša sadarbība ar citiem reģionālajiem un globālajiem partneriem.

Šajā apstrīdētajā daudzpolārajā pasaulē ES ir jāieņem aktīvāka nostāja, lai aizsargātu savus iedzīvotājus, aizstāvētu savas intereses, projicētu savas vērtības un sadarbotos ar partneriem nolūkā nodrošināt drošību drošākai un taisnīgākai pasaulei. Kopā ar saviem partneriem ES aizstāv pamatprincipus, uz kuriem balstās Eiropas drošība un kuri ir nostiprināti **ANO Statūtos un EDSO dibināšanas dokumentos**, tostarp **Helsinku Nobeiguma aktā** un **Parīzes Hartā**. Tie jo īpaši ietver valstu suverēno vienlīdzību un teritoriālo integritāti, robežu neaizskaramību, atturēšanos no draudiem vai spēka lietošanas un valstu brīvību izvēlēties vai mainīt savus drošības pasākumus. Šie principi nav nedz apspriežami, nedz pārskatāmi vai no jauna interpretējami.

Lai atbalstītu noteikumos balstītu starptautisko kārtību, mēs turpināsim stiprināt savas attiecības ar partneriem un līdzīgi domājošām valstīm ANO, NATO un G7. Šajā kontekstā Amerikas Savienotās Valstis joprojām ir ES nelokāmākā un vissvarīgākā stratēģiskā partnere, un tās ir globāla lielvara, kas veicina mieru, drošību, stabilitāti un demokrātiju mūsu kontinentā.

Mūsu stratēģiskā vide

Patlaban ES ieskauj **nestabilitāte** un konflikti, un pie tās robežām notiek karš. Mēs saskaramies ar bīstamu bruņotas agresijas, nelikumīgas aneksijas, nestabilu valstu, revizionistisku lielvaru un autoritāru režīmu kombināciju. Šī vide ir auglīga augsne multipliem apdraudējumiem Eiropas drošībai, sākot ar terorismu, vardarbīgu ekstrēmismu un organizēto noziedzību un beidzot ar hibrīdkonfliktiem un kibernetiskiem uzbrukumiem, neatbilstīgas migrācijas instrumentālizāciju, ieroču izplatīšanu un ieroču kontroles arhitektūras pastāvīgu vājināšanos. Finansiālā nestabilitāte un ārkārtīgas sociālas un ekonomiskas atšķirības var vēl vairāk saasināt šādu dinamiku un arvien vairāk ietekmēt mūsu drošību. Visi šie apdraudējumi grauj ES drošību pie mūsu dienvidu un austrumu robežām un plašākā mērogā. Ja ES savu interešu aizstāvībā nav aktīva un efektīva, vietu ieņem citi.

Drošība un stabilitāte visos **Rietumbalkānos** joprojām nav pašsaprotamība, arī tāpēc, ka pieaug ārvalstu iejaukšanās, tostarp informācijas manipulācijas kampaņas, kā arī iespējamās ietekmes, ko rada pašreizējā Eiropas drošības situācijas pasliktināšanās, dēļ. Šajā sakarā ir īpaši svarīgi atbalstīt Bosnijas un Hercegovinas suverenitāti, vienotību un teritoriālo integritāti, pamatojoties uz Bosnijas un Hercegovinas konstitūcijā noteiktajiem visu pilsoņu un pamatiedzīvotāju vienlīdzības un nediskriminācijas principiem, kā arī reformu procesu tās virzībā uz Eiropu un virzīt uz priekšu ES vadīto Prištinas un Belgradas dialogu. Ir jāturpina gūt reālu progresu tiesiskuma un reformu jomā, kuru pamatā ir Eiropas vērtības, noteikumi un standarti, un Eiropas perspektīva ir stratēģiska izvēle, kas būtiska visiem mūsu partneriem, kuri tiecas kļūt par ES dalībvalstīm. Mūsu **austrumu kaimiņreģionā**, kur Ukrainai tieši uzbrūk Krievijas bruņotie spēki, arī Moldovas Republika, Gruzija un citas Dienvidkaukāza valstis pastāvīgi saskaras ar stratēģisku iebiedēšanu, tiešiem apdraudējumiem savai suverenitātei un teritoriālajai integritātei un ir iestrēgušas ieilgušos konfliktos. Autoritārisms Baltkrievijā izpaužas vardarbīgās represijās valsts iekšienē, aktīvā militārā atbalstā Krievijas agresijai pret Ukrainu, tās kā no kodolieročiem brīvas zonas statusa maiņā un hibrīdtaktikā pret ES. Stabilitāti un drošību plašākā Melnās jūras reģionā smagi ietekmē Krievijas īstenotā agresija pret Ukrainu – tai ir tālejošas sekas attiecībā uz drošību, noturību, kuģošanas brīvību un ekonomikas attīstību. **Arktikas reģions** strauji mainās, jo īpaši globālās sasilšanas ietekmes, ģeopolitiskas sāncensības un lielākas komerciālās intereses, tostarp par dabas resursiem, dēļ. Mūsu **dienvīdus kaimiņreģionā** krīzes Lībijā un Sīrijā joprojām nav atrisinātas, radot ilgstošas un plašas reģionālas sekas. Reģionu jo īpaši apdraud teroristu kustības, cilvēku tirdzniecība un organizētā noziedzība, kas ietekmē abus Vidusjūras krastus. Tā kā tas ir mūsu drošībai un stabilitātei stratēģiski svarīgs reģions un jūras zona, mēs esam apņēmušies pastiprināt centienus pievērsties šiem apdraudējumiem un izaicinājumiem. Mēs turpināsim tiekties pēc miera un drošības Eiropas un Vidusjūras reģionā, tostarp, izmantojot mediāciju, konfliktu risināšanu, institūciju atjaunošanu un visu sabiedrības locekļu reintegrāciju. Šajā nolūkā mēs stiprināsim sadarbību ar reģionālajiem partneriem. Visbeidzot, joprojām saglabājas spriedze **Vidusjūras austrumdaļā**, kuru rada provokācijas un vienpusējas darbības pret ES dalībvalstīm un suverēno tiesību pārkāpumi, pārkāpjot starptautiskās tiesības, kā arī neatbilstīgas migrācijas instrumentalizācija, un tai ir potenciāls strauji saasināties; stabilas un drošas vides, kā arī uz sadarbību vērstu un savstarpēji izdevīgu attiecību nodrošināšana saskaņā ar labu kaimiņattiecību principu ir gan ES, gan Turcijas interesēs.

Visi kopā šie apdraudējumi un izaicinājumi ietekmē mūsu pilsoņu drošību, mūsu kritisko infrastruktūru un mūsu robežu integritāti. Daudzas no šīm vietām īpaši smagi ietekmē ievērojami pasliktinājušās attiecības ar Krievijas valdību. Tā aktīvi iejaucas, izmantojot hibrīdtaktiku, apdraudot valstu stabilitāti un to demokrātiskos procesus. Tam ir tieša ietekme arī uz mūsu drošību.

Āfrikas nākotne Eiropas Savienībai ir stratēģiski svarīga. Ņemot vērā Āfrikas kontinenta ekonomisko un demogrāfisko izaugsmi, tai ir ievērojams potenciāls. Tomēr pašreizējie konflikti, slikta pārvaldība un terorisms visā kontinentā ietekmē mūsu pašu drošību. Tas jo īpaši attiecas uz Mali, plašāku **Sāhelas reģionu** un **Centrālo Āfriku**, kur nestabilitāte, teroristu grupējumi, vājas valsts struktūras, algotņi un plaši izplatīta nabadzība rada bīstamu kombināciju un tādēļ ir vajadzīga pastiprināta ES iesaiste. Stabilitāte **Gvinejas līcī**, **Āfrikas ragā** un **Mozambikas kanālā** Eiropas Savienībai joprojām ir viena no galvenajām drošības pamatprasībām, jo tie ir arī galvenie tirdzniecības ceļi. Tajā pašā laikā mēs redzam pieaugošu ģeopolitisko konkurenci Āfrikā, kur palielinās gan globālu, gan reģionālu aktoru klātbūtne. Daži no tiem nevilcinās izmantot neregulārus spēkus nestabilitātes zonās, tādējādi apdraudot starptautiskos centienus panākt mieru un stabilitāti, destabilizējot valstis un to ekonomikas, kā arī iesaistoties cilvēktiesību pārkāpumos.

Plašākā **Tuvo Austrumu** un **Persijas līča** reģionā aktīvi konflikti un pastāvīga nestabilitāte apdraud mūsu drošību un ekonomiskās intereses. Kodolieroču neizplatīšanas problēmu risināšana reģionā joprojām ir ļoti svarīga. Irānai ir būtiska nozīme reģiona drošībā, lai gan tās tiešais un netiešais atbalsts pastarpinātiem politiskajiem un militārajiem aktoriem, kā arī ballistisko raķešu izplatīšana un raķešu un ieroču nodošana valsts un nevalstiskiem aktoriem joprojām ir svarīgs reģionālās nestabilitātes avots. Ārkārtīgi svarīgi ir centieni panākt atgriešanos pie Kopīgā visaptverošā rīcības plāna (KVRP) pilnīgas īstenošanas. Reģiona centieniem vērsties pret vardarbīgu ekstrēmismu būs izšķiroša nozīme arī globālajā cīņā pret teroristu grupējumiem, piemēram, *Al-Qaida* un *Daesh*.

Jauns globālās konkurences centrs ir radies **Indijas un Klusā okeāna reģionā**, kur ģeopolitiskā spriedze apdraud noteikumos balstītu kārtību reģionā un rada spiedienu uz globālajām piegādes ķēdēm. ES ir būtiskas ģeopolitiskas un ekonomiskas intereses reģiona stabilitātē un drošībā. Tāpēc mēs aizsargāsim mūsu intereses reģionā, arī nodrošinot, ka jūras operacionālajā telpā un citās telpās prevalē starptautiskās tiesības. Ķīna ir ES otrā lielākā tirdzniecības partnere, un tā ir vajadzīga, lai risinātu globālus izaicinājumus. Tomēr arī reakcija uz arvien pašpārliecinātāko rīcību reģionā kļūst spēcīgāka.

Kas attiecas uz citām vietām **Āzijā**, Afganistāna reģionam, kā arī Eiropas Savienībai joprojām rada nopietnas bažas drošības jomā saistībā ar terorismu, narkotiku kontrabandu un arvien lielākajiem izaicinājumiem saistībā ar neatbilstīgo migrāciju. Daži aktori, piemēram, Korejas Tautas Demokrātiskā Republika (KTDR), turpina apdraudēt reģiona un starptautisko mieru un drošību, izmantojot masu iznīcināšanas ieročus un savas kodolprogrammas un ballistisko raķešu programmas, kā arī arvien vairāk – izlūkošanas operācijas, kibernetiskus uzbrukumus un dezinformācijas kampaņas. Arī nepārtrauktie senākie konflikti turpina kavēt visaptverošu reģionāla mēroga drošības pasākumu izstrādi.

Visbeidzot, ar **Latīņameriku** mums ir dziļas vēsturiskas un kultūras saites, kā arī apņemšanās ievērot multilaterālismu, kura pamatā ir kopīgi pamatprincipi un vērtības. Tomēr Covid-19 pandēmija vairākās Latīņamerikas valstīs priekšplānā ir izvirzījusi sociālekonomisko nelīdzsvarotību un dažos gadījumos apdraudējusi politisko stabilitāti. Nestabila Centrālamerika un ieilgusi krīze Venecuēlā veicina reģionālu šķelšanos un spēcīgu migrācijas spiedienu, vēl vairāk saasinot ar narkotikām saistītas organizētās noziedzības problēmas un apdraudot miera centienus Kolumbijā.

Jauni un transnacionāli apdraudējumi un izaicinājumi

Papildus šiem reģionālajiem konfliktiem un saspīlējumiem mēs globālā līmenī saskaramies arī ar transnacionāliem apdraudējumiem un sarežģītu drošības dinamiku, kam ir tieša ietekme uz pašas Savienības drošību.

Terorisms un vardarbīgs ekstrēmisms visās to izpausmēs un neatkarīgi no to izcelsmes turpina pastāvīgi attīstīties un radīt nopietnus draudus mieram un drošībai gan ES iekšienē, gan ārpus tās. Tas ietver pašmāju teroristus, ārvalstu kaujiniekus, kas atgriežas, uzbrukumus, kas vadīti, iedrošināti vai iedvesmoti no ārvalstīm, kā arī tādu ideoloģiju un uzskatu izplatīšanu, kas noved pie radikalizācijas un vardarbīga ekstrēmisma. Jo īpaši *Da'esh*, *Al-Qaeda* un ar tiem saistīti grupējumi joprojām rada lielu apdraudējumu, un tas turpina kaitēt stabilitātei dažādos reģionos, kā arī ES drošībai.

Masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu **izplatīšana** ir pastāvīgs apdraudējums, par ko liecina jo īpaši KTDR un Irānas kodolprogrammas, ķīmisko ieroču atkārtota izmantošana un jaunu progresīvu ballistisko, spārnoto un hiperskaņas raķešu izstrāde un izvietošana. Gan Krievija, gan Ķīna **paplašina savu kodolieroču arsenālu** un izstrādā jaunas ieroču sistēmas. Krievijas vadība saistībā ar iebrukumu Ukrainā ir izmantojusi draudēšanu ar kodolieročiem. Reģionālajām lielvarām ir piekļuve arī sarežģītiem parastajiem ieročiem, sākot ar piekļuves ierobežošanas un teritorijas bloķēšanas sistēmām un beidzot ar ballistiskajām un spārnotajām raķetēm. Šīs tendences saasina **bruņojuma kontroles arhitektūras** sairšana Eiropā, sākot no Līguma par konvencionālajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā un beidzot ar Līgumu par vidējas un tuvas darbības kodolieročiem un "Atvērto debesu" līgumu. Šis normatīvais vakuums tieši ietekmē ES stabilitāti un drošību. Nedrīkst pieļaut, ka ievērojami palielinās ķīmisko ieroču izmantošana. Ķīmisko ieroču vispārējā aizlieguma garantēšana ir kopīga globāla atbildība. Tāpēc mēs turpināsim atbalstīt jo īpaši Starptautisko Atomenerģijas aģentūru un Ķīmisko ieroču aizlieguma organizāciju.

Valsts un nevalstiskie aktori izmanto **hibrīdstratēģijas, kiberuzbrukumus, dezinformācijas kampaņas**, tiešu **iejaukšanos** mūsu vēlēšanās un politiskajos procesos, ekonomisko spiedienu un neatbilstīgas migrācijas plūsmu instrumentalizāciju. Pieaugošu bažu iemesls ir arī tas, ka aizvien vairāk tiek ļaunprātīgi izmantots tiesiskais regulējums, lai sasniegtu politiskus, ekonomiskus un militārus mērķus. Mūsu konkurenti nevairās izmantot **jaunas un revolucionārās tehnoloģijas**, lai gūtu stratēģiskas priekšrocības un palielinātu savu hibrīdkampaņu efektivitāti. Daži ir izmantojuši nenoteiktību, ko radījusi Covid-19 pandēmija, lai izplatītu kaitīgus un nepatiesus naratīvus.

Tajā pašā laikā arvien vairāk strīdu notiek par brīvu un drošu piekļuvi globālajām stratēģiskajām telpām. **Kibertelpa** ir kļuvusi par stratēģiskas konkurences lauku laikā, kad pieaug atkarība no digitālajām tehnoloģijām. Mēs arvien biežāk saskaramies ar sarežģītākiem kibernetiskajiem. Ir būtiski saglabāt atvērtu, brīvu, stabilu un drošu kibertelpu. Neraugoties uz principu par **kosmiskās telpas** izmantošanu miermīlīgiem mērķiem, konkurencei šajā operacionālajā telpā ir spēcīga ietekme uz drošību un aizsardzību. Tā ir būtiska novērošanas, uzraudzības, navigācijas un komunikācijas spējām, taču vienlaikus – pārslogota un apstrīdēta telpa, par ko liecina stratēģisko konkurentu bezatbildīga rīcība. **Jūras drošība** Baltijas jūrā, Melnajā jūrā, Vidusjūrā un Ziemeļjūrā, kā arī Arktikas ūdeņos, Atlantijas okeānā un tālākajos reģionos ir svarīga ES drošībai, mūsu ekonomikas attīstībai, brīvai tirdzniecībai, transportam un enerģētiskajai drošībai. Arvien biežāk notiek strīdi par jūras zonām, kritiskiem jūras sakaru ceļiem un vairākiem jūras pārslogojuma punktiem, kā arī jūras gultnēm – no Adenas līča līdz Hormuzas šaurumam un vēl aiz Malakas šauruma. Visbeidzot, tiek apstrīdēta arī mūsu **drošība gaisa telpā**, izmantojot arvien agresīvāku pozicionēšanos gaisa telpā, kas arvien biežāk ietver piekļuves ierobežošanas un teritorijas bloķēšanas taktiku.

Arī **klimata pārmaiņas, vides degradācija un dabas katastrofas** nākamajās desmitgadēs ietekmēs mūsu drošības ainu un ir uzskatāmas par nestabilitātes un konfliktu virzītājspēkiem visā pasaulē – no Sāhelas līdz Amazones un Arktikas reģionam. Šajā ziņā konkrēti piemēri ir konkurence par **dabas resursiem**, piemēram, lauksaimniecības zemi un ūdeni, un energoresursu izmantošana politiskiem mērķiem. Mūsu ekonomiku dekarbonizāciju un pārveidi par resursefektīvākām un aprites ekonomikām pavada konkrēti izaicinājumi drošības jomā, tostarp piekļuve kritiski svarīgām izejvielām, vērtību ķēdes pārvaldība un ilgtspēja, kā arī ekonomiskās un politiskās pārmaiņas, ko izraisījusi pāreja uz atteikšanos no fosilā kurināmā. Arī **globālas veselības krīzes** var radīt ievērojamu spiedienu uz sabiedrībām un ekonomikām, izraisot tālejošas ģeopolitiskas sekas. Covid-19 pandēmija ir uzkurinājusi starptautisko sāncensību un parādījusi, ka svarīgāko tirdzniecības ceļu traucējumi var radīt spiedienu uz kritiskām piegādes ķēdēm un ietekmēt ekonomikas drošību.

Stratēģiskā ietekme uz Savienību

Visi šie izaicinājumi ir daudzšķautņaini un bieži vien savstarpēji saistīti. Uz spēles ir likta mūsu drošība – gan pašu mājās, gan ārvalstīs. Mums ir jāspēj un jābūt gataviem **aizsargāt savus iedzīvotājus, aizstāvēt savas kopīgās intereses, projicēt savas vērtības un palīdzēt veidot globālo nākotni**. Mums ir jāpastiprina centieni īstenot savu **integrēto pieeju** drošībai, konfliktiem un krīzēm. Mums ir jābūt drosmīgākiem attiecībā uz to, kā mēs apvienojam mūsu diplomātiskos un ekonomiskos instrumentus, arī mūsu sankciju režīmus, ar civilajiem un militārajiem līdzekļiem, lai novērstu konfliktus, reaģētu uz krīzēm, veicinātu miera veidošanu un atbalstītu partnerus. Mēs arī stiprināsim sadarbību ar divpusējām, reģionālām un daudzpusējām Eiropas drošības un aizsardzības iniciatīvām, kas veicina Eiropas drošību.

Solidaritāte, vienotība un mūsu vērienīgie mērķi, kas izriet no 2016. gada **ES globālās stratēģijas**, ir svarīgāki nekā jebkad agrāk. Mēs stiprināsim savu spēju veicināt mieru un drošību mūsu kontinentā, reaģēt uz ārējiem konfliktiem un krīzēm, veidot partneru spējas un aizsargāt ES un tās pilsoņus. Lai gan kopš 2016. gada mēs esam intensīvāk strādājuši pie tā, lai stiprinātu ES lomu drošības un aizsardzības jomā, mēs atzīstam, ka veidojas jauna stratēģiskā vide, kas liek mums rīkoties ar **daudz lielāku steidzamības un apņēmības sajūtu** un apliecināt **savstarpēju palīdzību un solidaritāti** gadījumā, ja pret kādu no mums tiek vērsta agresija. Tagad ir īstais brīdis spert izšķirošus soļus, lai nodrošinātu mūsu rīcības brīvību.

Nesenās ģeopolitiskās pārmaiņas mums atgādina, ka ES ir steidzami jāuzņemas lielāka atbildība par savu drošību ar rīcību kaimiņreģionos un plašākā mērogā, kad vien iespējams sadarbībā ar partneriem un vajadzības gadījumā – vienai. Mūsu Savienības spēks balstās uz vienotību, solidaritāti un apņēmību. Šis Stratēģiskais kompass stiprinās ES **stratēģisko autonomiju** un tās spēju sadarboties ar partneriem, lai aizsargātu savas vērtības un intereses. Spēcīgāka un spējīgāka Eiropas Savienība drošības un aizsardzības jomā dos pozitīvu ieguldījumu globālajā un transatlantiskajā drošībā un papildina NATO, kas joprojām ir tās locekļu kolektīvās aizsardzības pamats. Šīs abas lietas ir cieši saistītas.

Turpmākajās nodaļās šajā Stratēģiskajā kompāsā ir izklāstīts, kā mēs **rīkosimies** un būsīm gatavi reaģēt uz dažādām krīzēm un izaicinājumiem. Tajā arī norādīts, kā mums būtu jāprognozē apdraudējumi, **jānodrošina** mūsu intereses un jāaizsargā mūsu iedzīvotāji. Tas savukārt prasa, lai mēs ieviestu jauninājumus un **ieguldītu** tehnoloģiski pārākās un sadarbspējīgās aizsardzības spējās un samazinātu atkarību no tehnoloģijām un resursiem. Visos šajos centienos mums ir jāpadziļina **partnerības**, kur tas kalpo ES vērtībām un interesēm.

2. RĪCĪBA

Ņemot vērā situāciju pasaulē, mums ir jāpastiprina centieni, lai sagatavotos krīzēm un apdraudējumiem un veicinātu stabilitāti mūsu kaimiņreģionos un plašākā mērogā. ES spēks ārējo konfliktu un krīžu novēršanā un risināšanā ir tās spēja izmantot gan militārus, gan civilus līdzekļus. Mums jāspēj **nekavējoties rīkoties** visās operacionālajās telpās: uz sauszemes, jūrā un gaisā, kā arī kibertelpā un kosmiskajā telpā.

Lai efektīvi īstenotu ES **integrēto pieeju**, mēs pilnībā un saskaņoti izmantosim visas pieejamās ES politikas jomas un instrumentus un maksimāli palielināsim sinerģijas un papildināmību starp iekšējo un ārējo drošību, drošību un attīstību, kā arī mūsu kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) civilo un militāro dimensiju. Mēs uzlabosim savas spējas veikt visus civilos un militāros **krīžu pārvarēšanas** uzdevumus, kas ir mūsu KDAP pamatā, kā minēts Līguma par Eiropas Savienību 43. pantā.

Kopīga rīcība

ES ir jākļūst ātrākai un spējīgākai, un efektīvākai attiecībā uz tās spēju **pieņemt lēmumus un rīkoties**. Tam ir vajadzīga politiskā griba. Līdztekus vienprātībai kā normai tādu lēmumu pieņemšanā, kam ir ietekme uz drošību vai aizsardzību, mums ir vajadzīgs **lielāks ātrums, stabilitāte un elastīgums**, lai veiktu visus krīžu pārvarēšanas uzdevumus.

Mums jāspēj atbildēt uz tūlītējiem apdraudējumiem vai ātri reaģēt uz krīzes situāciju ārpus Savienības visos konflikta cikla posmos. Šajā nolūkā mēs attīstīsim **ES ātrās izvietojšanas spējas**, kas ļaus mums ātri izvietot modulārus spēkus, kuru sastāvā ir līdz 5000 karavīru, cita starpā sauszemes, gaisa un jūras komponenti, kā arī nepieciešamos stratēģiskos veicinātājus. Šādas modulārās spējas var izmantot dažādos operācijas posmos nelabvēlīgā operatīvā vidē, piemēram, kā sākotnējas ienākšanas un pastiprināšanas spēkus vai kā rezerves spēkus iziešanas nodrošināšanai. Šo spēju attīstīšana balstīsies uz operatīviem scenārijiem, kas sākotnēji koncentrēsies uz glābšanas un evakuācijas operācijām, kā arī stabilizācijas operāciju sākotnējo posmu. Spējās ietilps būtiski pārveidotas ES kaujas grupas un iepriekš noteikti dalībvalstu militārie spēki un spējas – saskaņā ar vienotu spēku principu. Šajā sakarā mēs apņemamies palielināt mūsu bruņoto spēku gatavību un pieejamību. Būtiski pārveidojot ES kaujas grupas, būtu jāpanāk stabilāks un elastīgāks instruments, piemēram, izmantojot īpaši pielāgotus spēku kopumus, cita starpā sauszemes, jūras un gaisa komponentus, dažādus operatīvās gatavības līmeņus un ilgākus gatavības režīma periodus. Visaptverošs un pilnīgs pārskats par visiem pieejamajiem elementiem dos mums vajadzīgo elastību, lai pielāgotu mūsu spēkus krīzes raksturam un operācijas prasībām un mērķiem, kā to nolēmusi Padome, izmantojot būtiski pārveidotās ES kaujas grupas, dalībvalstu militāros spēkus un spējas vai abu apvienojumu.

Efektīvai izvietojšanai mēs apņemamies nodrošināt saistītos līdzekļus un nepieciešamos stratēģiskos veicinātājus, jo īpaši stratēģisko transportu, spēku aizsardzību, medicīniskos līdzekļus, kiberaizsardzību, satelītsakarus un izlūkošanas, novērošanas un rekognoscēšanas spējas. Mēs attīstīsim šīs spējas, kur tas būs nepieciešams. Vadības un kontroles vajadzībām mēs izmantosim iepriekš noteikto valsts operatīvo štābu vai ES Militārās plānošanas un īstenošanas centru, tiklīdz tas sasniegs pilnu operatīvo jaudu. Mēs nodrošināsim, ka elastīgāka lēmumu pieņemšanas kārtība un paplašināts kopējo izmaksu tvērums (cita starpā mācību izmaksas) veicina šīs spējas ātru un efektīvu izvietojšanu. Mēs rīkosim apmācības un mācības ES satvarā, lai palielinātu visu šīs spējas elementu gatavību un sadarbību (arī saskaņā ar NATO standartiem). Tas ir svarīgi, ja vēlamies pārvarēt šķēršļus, ar kuriem esam saskārušies pagātnē.

Plašākā perspektīvā mums arī jācenšas panākt lielāku elastību mūsu **lēmumu pieņemšanas procesā**, neapdraudot politisko un finansiālo solidaritāti. Tāpēc mēs izmantosim ES Līgumu sniegto potenciālu, cita starpā konstruktīvu atturēšanos. Mēs jo īpaši lemsim – saskaņā ar lēmumu pieņemšanas procesu KDAP jomā – par praktisko kārtību Līguma par Eiropas Savienību 44. panta īstenošanai, lai grupai dalībvalstu, kas to vēlas un var, dotu iespēju ES ietvaros un Padomes politiskā uzraudzībā plānot un veikt misiju vai operāciju.

Stabilākām, elastīgākām un modulārākām KDAP civilajām un militārajām misijām un operācijām būtu jāļauj mums ātri pielāgoties jauniem apdraudējumiem un izaicinājumiem un palielināt minēto misiju un operāciju efektivitāti, arī ņemot vērā jauno drošības kontekstu un mūsu stratēģisko konkurentu arvien lielāku klātbūtni operāciju apgabalos. Tām, piemēram, būtu jāspēj labāk palīdzēt partneru drošības un aizsardzības spēkiem un atbalstīt tos, kā arī nodrošināt apmācību un konsultācijas par strukturālām reformām. Šajā nolūkā mēs turpināsim pielāgot mūsu pašreizējo militāro misiju un operāciju modeli, lai palielinātu to efektivitāti uz vietas. Mēs arī izpētīsim citas iespējas, kā sniegt mērķtiecīgāku konsultatīvo atbalstu partnervalstu drošības un aizsardzības organizācijām. Būtu vēl vairāk jāstiprina stratēģiskās komunikācijas instrumenti, lai labāk atbalstītu mūsu misijas un operācijas.

Vairāk izmantojot **Eiropas Miera mehānismu**, ES var ātri sniegt nozīmīgu palīdzību partneriem, piemēram, nodrošinot militāru ekipējumu, kas bieži papildina KDAP misiju sniegto apmācību. To var arī darīt, krīzes brīdī sniedzot atbalstu partneru aizsardzības spējām, kā tas ir palīdzības paketes gadījumā, kuras mērķis ir sniegt atbalstu Ukrainas bruņotajiem spēkiem savas teritoriālās integritātes un suverenitātes aizstāvēšanā un iedzīvotāju aizsargāšanā no neprovocētas un nepamatotas agresijas.

ES dalībvalstis sniedz arī nozīmīgu ieguldījumu, lai nodrošinātu ES intereses un mieru un stabilitāti pasaulē, izmantojot dažādus sadarbības veidus. Šo iniciatīvu un ES darbību labākai koordinācijai būtu jāpanāk savstarpējs atbalsts un lielāka efektivitāte. Šajā sakarībā mūsu KDAP misijām un operācijām un Eiropas vadītām *ad hoc* misijām un operācijām, kas rīkojas vienos un tajos pašos vai blakus esošos apgabalos, būtu citai cita savstarpēji jāpastiprina atbilstoši to attiecīgajām pilnvarām, izmantojot operatīvo koordināciju, apgādes atbalstu, izlūkdatu koplietošanu un kopīgas medicīniskās evakuācijas spējas. Tas nozīmē ciešākas sadarbības veidošanu uz vietas šajos apgabalos, piemēram, Sāhelā, Āfrikas ragā un Hormuza šaurumā. ES varētu vēl vairāk atbalstīt Eiropas vadītas *ad hoc* misijas un operācijas, kas kalpo ES interesēm. Tās varētu gūt labumu no ES politiskā atbalsta un balstīties uz konkrētiem to palīdzības pasākumu rezultātiem, ko finansē no Eiropas Miera mehānisma.

Tā kā jūras operacionālajā telpā rodas aizvien vairāk konfliktu, mēs apņemamies vēl vairāk aizstāvēt savas intereses jūrā un uzlabot ES un dalībvalstu jūras drošību, tostarp, uzlabojot mūsu jūras spēku sadarbību ar vienību/apakšvienību mācībām un organizējot pietāšanu Eiropas ostās. Balstoties uz pašreizējo pieredzi Gvinejas līcī un Indijas okeāna ziemeļrietumos, mēs attiecināsim savu **koordinēto klātbūtni jūrā** arī uz citām jūras interešu telpām, kam ir ietekme uz ES drošību, un vajadzības gadījumā centīsimies iesaistīt attiecīgos partnerus. Mēs arī konsolidēsim un vajadzības gadījumā turpināsim attīstīt abas mūsu jūras spēku operācijas, kas tiek izvērstas Eiropas Savienībai stratēģiski ārkārtīgi nozīmīgās jūras teritorijās – Vidusjūrā un Somālijas piekrastē.

Mēs pastiprināsim sadarbību un koordināciju **gaisa operacionālajā telpā**, turpinot attīstīt mūsu spēju pirmo reizi veikt ES gaisa drošības operācijas, tostarp gaisa spēku atbalsta, glābšanas un evakuācijas, novērošanas un katastrofu seku likvidēšanas uzdevumus. Lai veicinātu militāro gaisa līdzekļu koordinētu izmantošanu KDAP misiju un operāciju atbalstam, mēs arī stiprināsim sadarbību un partnerību ar ES un daudzpusējām struktūrām un iniciatīvām gaisa operacionālajā telpā, piemēram, ar Eiropas Gaisa transporta pavēlniecību.

Ar savām **civilajām KDAP misijām** mēs sniedzam būtisku ieguldījumu tiesiskumā, civilajā pārvaldē, policijā un drošības sektora reformā krīzes zonās. Tās ir arī būtiskas, lai ES plašāk reaģētu uz drošības izaicinājumiem, izmantojot nemilitārus līdzekļus, tostarp tādus, kas saistīti ar neatbilstīgu migrāciju, hibrīddraudiem, terorismu, organizēto noziedzību, radikalizāciju un vardarbīgu ekstrēmismu.

Civilās KDAP pakts palīdz mums turpināt attīstīt un stiprināt mūsu civilās misijas, lai ar tām varētu ātri un efektīvi reaģēt uz esošajiem un mainīgajiem draudiem un izaicinājumiem, kas apdraud izpildvaras, tiesu vai likumdošanas sistēmu krīzes zonās, un tas novērš būtiskus trūkumus. Mēs nodrošināsim, ka civilās misijas var izvietot ātrāk saskaņā ar Civilās KDAP paktu. Konkrētāk, mēs būsīm spējīgi un gatavi 30 dienu laikā izvietot misiju ar 200 civilajiem ekspertiem, pilnībā izmantojot galvenos ekipējuma un loģistikas pakalpojumus, ko piedāvā stratēģiskā noliktava un misiju atbalsta platforma. Mēs palielināsim civilo misiju efektivitāti, elastību un reaģētspēju, tostarp, paātrinot mūsu lēmumu pieņemšanu, stiprinot operatīvo plānošanu, uzlabojot personāla atlasī un pieņemšanu darbā un uzlabojot reaģētspējas rīkus, cita starpā specializētas komandas. Šajā nolūkā mēs balstīsimies arī uz pētniecību, izstrādi un inovāciju. Mēs vēl vairāk stiprināsim savu civilo KDAP, izmantojot jauno paktu, kurā būs noteikti mērķi attiecībā uz civilo misiju veidu, skaitu un apjomu, strukturēta civilo spēju attīstības procesa elementiem, kā arī sinerģijām ar citiem ES instrumentiem.

Lai kopīgi pievērstos attiecīgiem drošības izaicinājumiem, ir vajadzīga ciešāka sadarbība starp KDAP un ES **tieslietu un iekšlietu jomas** aktoriem, cita starpā tādām aģentūrām kā Eiropols, *Eurojust*, *CEPOL* un Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*FRONTEX*), kas ļauj gūt savstarpēju labumu. Mēs varam balstīties uz pozitīvo pieredzi, piemēram, Lībijā, Ukrainā, Sāhelā un Āfrikas ragā vai saistībā ar noziedzības informācijas vienību, kas izveidota ES jūras spēku operācijā Vidusjūrā. Šajā nolūkā mūsu mērķis ir palielināt sinerģijas starp tieslietu un iekšlietu jomas aktoriem un KDAP atbilstoši ES prioritātēm. Tas ietver kopīgu situācijas apzināšanos, regulāru apspriešanos un apmaiņu, kā arī pielāgotu secīgu vai īslaicīgu (*plug-in*) atbalsta izvietojumu. Lai nodrošinātu pienācīgu iesaistīšanos, mēs arī pastiprināsim sadarbību ar valstu tieslietu un iekšlietu jomas aktoriem, cita starpā arī politiskā līmenī.

Mums ir pakāpeniski vēl vairāk jāstiprina savas civilās un militārās **vadības un kontroles** struktūras. Mēs nodrošināsim, ka Militārās plānošanas un īstenošanas centrs pilnībā spēj plānot, kontrolēt un vadīt ar izpildi nesaistītos un izpildes uzdevumus un operācijas, kā arī vienību/apakšvienību mācības. Šajā sakarā mēs palielināsim personāla ieguldījumu un nodrošināsim, ka mums ir vajadzīgās sakaru un informācijas sistēmas, kā arī nepieciešamās iekārtas. Kad Militārās plānošanas un īstenošanas centrs būs sasniedzis pilnas operatīvās spējas, tas būtu jāuzskata par vēlāmāko vadības un kontroles struktūru. Tas neietekmēs mūsu spēju turpināt izmantot iepriekš noteiktu valsts operatīvo štābu. Tiks stiprināts arī Civilās plānošanas un īstenošanas centrs, lai varētu uzlabot tā spēju plānot, vadīt un kontrolēt pašreizējās un nākotnē plānotās civilās misijas. Sadarbību un koordināciju starp militārajām un civilajām struktūrām stiprinās ar Apvienotā atbalsta koordinācijas vienības palīdzību.

Mēs joprojām esam apņēmības pilni veicināt un uzlabot **cilvēka drošību un starptautisko humanitāro tiesību un cilvēktiesību** ievērošanu un civiliedzīvotāju, arī humānās palīdzības personāla, aizsardzību visās konflikta situācijās, kā arī turpināt attīstīt ES pienācīgas pārbaudes politiku šajā sakarā. Mums ir jāpaliek stingriem un jānovērš jebkādi mēģinājumi likvidēt un graut starptautiskās tiesības. Mēs arī turpināsim sniegt ieguldījumu kultūras mantojuma aizsardzībā, cita starpā ar KDAP misiju un operāciju starpniecību.

Mēs esam apņēmis pilni sasniegt ES mērķus attiecībā uz **sievietēm, mieru un drošību**. Dzimumu nelīdztiesības un ar dzimumu saistītas vardarbības novēršana ir būtisks aspekts konfliktu novēršanai un risināšanai, kā arī tam, lai kopienas līmenī veidotu noturību pret drošības apdraudējumiem. ES ārējai darbībai, tostarp civilām un militārām misijām un operācijām, būtu aktīvi jāveicina pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un seksuālas un ar dzimumu saistītas vardarbības konflikta un pēckonflikta apstākļos novēršana un risināšana, pamatojoties uz sieviešu, vīriešu un bērnu tiesībām un atšķirīgajām vajadzībām. Mēs turpināsim sekmēt **dzimumu līdztiesību** un sistemātiski, pamatojoties uz dzimumaspekta analīzi, integrēt dzimuma perspektīvu visās civilajās un militārajās KDAP plānošanā un darbībās, īpašu uzsvāru liekot arī uz sieviešu līdztiesīgu un jēgpilnu līdzdalību visos amatos, cita starpā arī vadošos amatos. Mēs arī apņemamies sasniegt ES mērķus attiecībā uz **bērnu un bruņotu konfliktu** programmu. ES ārējai darbībai ir būtiska nozīme, lai palīdzētu izbeigt un novērst smagus pārkāpumus pret konfliktu skartiem bērniem un tādējādi pārtrauktu vardarbības ciklus, cita starpā ar civilām un militārām KDAP darbībām.

Kopīga gatavošanās

Gadījumos, kad kāda dalībvalsts kļūst par bruņotas agresijas upuri savā teritorijā, pārējām dalībvalstīm ir pienākums sniegt tai atbalstu un palīdzību ar visiem to rīcībā esošajiem līdzekļiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 51. pantu. Tas neskar dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes. Saistības un sadarbība šajā jomā atbilst saistībām, kuras nosaka Ziemeļatlantijas Līguma organizācija, kas tām valstīm, kuras ir tās locekles, turpina būt to kolektīvās aizsardzības pamats un joprojām ir forums šīs aizsardzības īstenošanai. Mēs turpināsim ieguldīt mūsu **savstarpējā palīdzībā** saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 42. panta 7. punktu, kā arī **solidaritātē** saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 222. pantu, jo īpaši ar biežām mācībām.

Lai palielinātu sagatavotību, mēs sistemātiskāk īstenojam uz scenārijiem balstītu **iepriekšēju plānošanu**, uzlabosim agrīno brīdināšanu un pielāgosim operatīvos scenārijus, lai tie atbilstu mainīgajiem apdraudējumiem un izaicinājumiem, ar kuriem mēs saskaramies. Apvienojot ģeotelpiskos, kā arī visus citus **izlūkdatus**, iepriekšējas plānošanas rezultātā tiks izstrādāti vispārējie civilie un militārie plāni, kas, scenārijiem attīstoties, tiks pielāgoti un atjaunināti. Šajā sakarā mēs stiprināsim sadarbību starp ES un valstu operatīvajiem plānotājiem.

Savienība var būt efektīva tikai tad, ja tās rīcībā ir pietiekams un labi apmācīts civilais un militārais personāls. Mums ir jāpalielina savas spējas, kritiskie veicinātāji un ekipējums, lai novērstu plaisu starp mūsu ambīciju līmeni un pieejamajiem **resursiem**. Lai sasniegtu mūsu vērienīgos mērķus un veicinātu **taisnīgu ieguldījumu** militārās misijās un operācijās, ir vajadzīgs agrīnās politiskās konsultācijās iegūts pārredzamāks un strukturētāks priekšstats par KDAP misijām un operācijām pieejamo civilo un militāro personālu. Mēs apņemamies stimulēt **spēku formēšanu** militārām misijām un operācijām, piemēram, uzlabojot karaspēka rotācijas pārredzamību un prognozējamību un paplašinot kopējo izmaksu tvērumu saskaņā ar Eiropas Miera mehānismu. Lai padarītu mūsu misijas bez izpildpilnvarām efektīvākas, mēs atzīstam, ka misiju vecāko amatpersonu izvietošanas periods ir jāpagarina. Šie centieni palīdzēs izpildīt attiecīgās saistības, ko iesaistītās dalībvalstis uzņēmušas pastāvīgās strukturētās sadarbības ietvaros.

Gatavība un **sadarbspēja** ir būtiski elementi mūsu reaģēšanā uz apdraudējumiem un stratēģisko konkurenci. Biežas civilas un militāras **vienību/apakšvienību mācības** visās operacionālajās telpās, kā arī pastiprināta iepriekšēja plānošana palīdzēs mums ievērojami uzlabot gatavību, veicināt sadarbību un atbalstīt kopīgu stratēģisko kultūru. Vienību/apakšvienību mācības ES satvarā, pakāpeniski iesaistot Militārās plānošanas un īstenošanas centru, jo īpaši ietekmēs ES ātrās izvietojšanas spējas un, plašāk skatoties, nostiprinās mūsu nostāju, papildinās mūsu stratēģisko komunikāciju un stiprinās sadarbību, tostarp ar partneriem.

Krievijas militārā agresija pret Ukrainu ir apliecinājusi, ka steidzami ir būtiski jāuzlabo mūsu bruņoto spēku **militārā mobilitāte** Savienībā un ārpus tās. Mēs stiprināsim divējāda lietojuma transporta infrastruktūru visā Eiropas transporta tīklā, lai veicinātu ātru un netraucētu militārā personāla, materiālu un ekipējuma pārvietošanu operacionālai izvietojšanai un mācībām, cieši sadarbojoties ar NATO un citiem partneriem. Mēs vienosimies par jaunām saistībām nolūkā paātrināt un saskaņot pārrobežu procedūras, apzināt veidus, kā atbalstīt īsā laikā izziņotu liela mēroga pārvietošanu, ieguldīsim mūsu bruņoto spēku digitalizācijā un attīstīsim progresīvas, energoefektīvas spējas, kas garantē mūsu spēju ātri reaģēt un darboties nelabvēlīgā vidē, ņemot vērā dažu dalībvalstu konstitucionālās prasības. Mēs arī sasaistīsim savu darbu militārās mobilitātes jomā ar dalībvalstu bruņoto spēku teorētiskām un vienību/apakšvienību mācībām.

Mērķi

Mūsu mērķis ir kļūt par pārliecinošāku drošības un aizsardzības aktoru, nodrošinot stabilitāti, ātrāku un izlēmīgāku rīcību, tostarp, lai panāktu Savienības noturību un mūsu savstarpējo palīdzību un solidaritāti. Iepriekšēja plānošana būs norma, un tiks uzlabotas esošās vadības un kontroles struktūras. Mēs būsime labāk sagatavoti ar vienību/apakšvienību mācībām un integrētāku pieeju krīzēm.

Rīcība

- **ES ātrās izvietošanas spējas**, kas dos iespēju ātri izvietot modulārus spēkus līdz 5000 karavīru lielā sastāvā nelabvēlīgā operatīvā vidē, būs pilnībā darboties spējīgas līdz 2025. gadam. Tālab mēs 2022. gadā vienosimies par operatīvajiem scenārijiem. Regulāras vienību/apakšvienību mācības no 2023. gada palīdzēs nodrošināt sagatavotību un sadarbību.
- Līdz 2023. gadam mēs lemsim par praktisko kārtību, kā īstenot **Līguma par Eiropas Savienību 44. pantu**, lai grupai dalībvalstu, kas to vēlas un var, dotu iespēju ES ietvaros plānot un veikt misiju vai operāciju.
- Līdz 2025. gadam **Militārās plānošanas un īstenošanas centrs** varēs plānot un īstenot visas militārās misijas bez izpildpilnvarām un divas nelielas vai vienu vidēja mēroga izpildoperācijas, kā arī vienību/apakšvienību mācības. Sperot nākamo soli un pēc šī mērķa sasniegšanas mēs arī strādāsim pie tā, lai paplašinātu savas spējas plānot un īstenot papildu misijas bez izpildpilnvarām un izpildoperācijas.
- Mēs vēl vairāk **stiprināsim savas civilās un militārās KDAP misijas un operācijas**. Kā pirmo soli mēs līdz 2022. gada vidum turpināsim pielāgot mūsu pašreizējo militāro misiju modeli, lai palielinātu to efektivitāti uz vietas. Mēs arī pētīsim veidus, kā stiprināt mūsu abas jūras spēku operācijas. Tajā pašā laikā mēs izskatīsim citas iespējas, kā sniegt mērķtiecīgu konsultatīvu atbalstu partnervalstu drošības un aizsardzības organizācijām.
- Mēs pastiprināsim **savstarpējo atbalstu starp KDAP misijām un operācijām un Eiropas vadītām ad hoc misijām un operācijām** atbilstīgi to attiecīgajām pilnvarām. Līdz 2022. gada beigām mēs vispirms izveidosim saiknes uz vietas, piemēram, starp *EUNAVFOR Atalanta* un Eiropas Jūras informācijas misiju Hormuza jūras šaurumā, kā arī Sāhelā.
- Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta saistībā ar **koordinētas klātbūtnes jūrā** koncepciju Gvinejas līcī un tās attiecināšanu arī uz Indijas okeāna ziemeļrietumu daļu, no 2022. gada otrā pusgada mēs apsvērsim citas jūras interešu zonas.
- Līdz 2023. gadam mēs vienosimies par militāru koncepciju **gaisa drošības operācijām**, tostarp gaisa spēku atbalsta, glābšanas un evakuācijas, novērošanas un katastrofu seku likvidēšanas uzdevumiem.

- Līdz 2023. gada vidum mēs pieņemsim jaunu **Civilās KDAP paktu**, kas vēl vairāk palielinās mūsu misiju efektivitāti un palīdzēs attīstīt vajadzīgās civilās spējas. Mēs arī vēl vairāk stiprināsim sadarbību starp attiecīgajiem ES un dalībvalstu tieslietu un iekšlietu aktoriem un KDAP. Mēs spēsim 30 dienu laikā izvietot 200 pilnībā ekipētu ekspertu lielu **KDAP civilo misiju**, tostarp sarežģītā vidē.
- Mēs turpināsim sistemātiski integrēt **cilvēktiesības un dzimumu līdztiesību** visās civilajās un militārajās KDAP darbībās un palielināt sieviešu skaitu visos amatos, cita starpā arī vadošos amatos. Līdz 2023. gadam mēs stiprināsim padomdevēju tīklu cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības jautājumos KDAP misijās un operācijās.

Gatavošanās

- Mēs turpināsim veikt regulāras mācības, lai vēl vairāk stiprinātu savu **savstarpējo palīdzību** bruņotas agresijas gadījumā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 42. panta 7. punktu. Tajās, sākot no 2022. gada, būs iekļautas regulāras kibernetikas mācības.
- Sākot no 2023. gada, mēs organizēsim regulāras **vienību/apakšvienību mācības** visās operacionālajās telpās, pakāpeniski iesaistot Militārās plānošanas un īstenošanas centru. Šajās mācībās tiks kombinēti arī civili un militāri KDAP elementi.
- Līdz 2022. gadam mēs vienosimies par **Karaspēka rotācijas cikla reģistru** KDAP militārajām misijām un operācijām un pastiprināsim jau savlaicīgu politisko spēku apzināšanu gan civilām, gan militārām KDAP misijām un operācijām.
- Līdz 2023. gadam, ņemot vērā arī priekšlikumus par ES ātrās izvietojšanas spējām, mēs vēlreiz izvērtēsim to **kopējo izmaksu** apjomu un definīciju, ar kurām sekmē solidaritāti un veicina dalību militārās misijās un operācijās, kā arī ar mācībām saistītās izmaksas.
- Līdz 2022. gada beigām mēs uzņemsimies jaunas saistības ar mērķi būtiski uzlabot **militāro mobilitāti** un ieguldīt tajā, un mēs vienosimies par vērienīgu, pārskatītu rīcības plānu. Tas ietvers jaunas darbības tādās jomās kā digitalizācija, transporta infrastruktūras un tās atbalsta sistēmu kibernetikas paaugstināšana, kā arī mākslīgā intelekta un transportēšanas pa gaisu un jūru izmantošana, lai uzlabotu militāro mobilitāti gan Eiropas Savienībā, gan plašākā mērogā. Attiecībā uz nākotni – mēs vēl vairāk palielināsim un piesaistīsim investīcijas militārajai mobilitātei ¹.
 - Mēs nekavējoties paātrināsim divējāda lietojuma transporta infrastruktūras projektu īstenošanu, tostarp, pārceļot uz agrāku laiku budžetu militārās mobilitātes rīcības plāna un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros.
 - Līdz 2022. gada beigām mēs sāksim analīzi par ES transporta infrastruktūras spēju atbalstīt īsā laikā izziņotu liela mēroga pārvietošanu.
 - Līdz 2025. gadam mēs pabeigsim pārrobežu procedūru uzlabošanu un saskaņošanu.

¹ Tas tiks darīts, neskarot nākamo ES daudzgadu finanšu shēmu.

3. DROŠĪBA

Mums ir ļoti labi jāsagatavojas izaicinājumiem, kas rodas strauji. Mūsu stratēģiskie konkurenti mērķtiecīgi vēršas pret mums, izmantojot plašu rīku klāstu, un pārbauda mūsu **noturību** ar mērķi samazināt mūsu **drošību** un aktīvi graut mūsu drošu piekļuvi jūras, gaisa, kiber- un kosmosa operacionālajām telpām. Mēs arvien biežāk saskaramies ar hibrīdveida apdraudējumiem. Turklāt joprojām nemitīgs izaicinājums ir tādi transnacionāli apdraudējumi kā terorisms un ieroču izplatīšana. Mums ir ievērojami jāstiprina sava noturība, šajā nolūkā labāk prognozējot un atklājot šādus apdraudējumus un reaģējot uz tiem. Šajā ziņā palīdzēs regulāra un strukturēta mūsu apdraudējumu analīzes pārskatīšana, taču tas ir tikai viens no elementiem.

Stiprināt mūsu agrīno brīdināšanu, izlūkdatu ainu un drošos sakarus

Mēs vairāk ieguldīsim kopīgā analīzē, lai uzlabotu savu **situācijas apzināšanos** un **stratēģisko prognozēšanu**, pamatojoties uz mūsu agrīnās brīdināšanas sistēmu un potenciālo scenāriju analīzes mehānismu. Mēs stiprināsim savu uz izlūkdatiem balstīto situācijas apzināšanos un attiecīgās ES spējas, jo īpaši **ES vienotās izlūkdatu analīzes procedūras** ietvaros, kā arī ES Satelītc centru. Tas mūs arī tuvinās **kopīgai stratēģiskai kultūrai** un sekmēs ES kā stratēģiska aktora uzticamību. Mums ir jāsauglabā sava izcilība autonomas ES lēmumu pieņemšanas nodrošināšanā, tostarp, pamatojoties uz ģeotelpiskajiem datiem. Mēs pastiprināsim ES vienotās izlūkdatu analīzes procedūras lomu kā vienotam kontaktpunktam attiecībā uz dalībvalstu civilo un militāro izlūkošanas un drošības dienestu sniegtajiem stratēģiskajiem izlūkdatiem. Tas atvieglos stratēģisko izlūkdatu apmaiņu, lai labāk reaģētu uz izaicinājumiem, ar kādiem saskaramies, un sniegtu labākus pakalpojumus lēmumu pieņēmējiem visās ES iestādēs un dalībvalstīs.

Tā kā pret ES iestādēm tiek vērsts arvien lielāks skaits kiberuzbrukumu vai mēģinājumu ielauzties to sistēmās, ES ir jāuzlabo savu kritiski svarīgāko procesu, līdzekļu un informācijas aizsardzība un jānodrošina, ka tā var paļauties uz stabilām un uzticamām informācijas un pienācīgām Eiropas sakaru sistēmām. Pastiprinātai izlūkdatu ainai būs vajadzīgi uzlaboti **drošie sakari**. Tāpēc mēs racionalizēsīm drošības noteikumus un regulējumu, kā arī stiprināsim dalībvalstu, ES iestāžu, struktūru un aģentūru, kā arī KDAP misiju un operāciju kopīgo pieeju informācijas, infrastruktūras un sakaru sistēmu aizsardzībai. Tam būs vajadzīgi ieguldījumi modernākajā Eiropas tehniskajā aprīkojumā, infrastruktūrā un speciālajās zināšanās. Pamatojoties uz ES kiberdrošības stratēģiju, mēs aicinām ES iestādes, aģentūras un struktūras pieņemt papildu standartus un noteikumus par informāciju un kiberdrošību, kā arī par ES klasificētas informācijas un sensitīvas neklasificētas informācijas aizsardzību, tādējādi atvieglot drošu apmaiņu ar dalībvalstīm.

Hibrīddraudī, kiberdiplomātija un ārvalstu īstenota informācijas manipulācija un iejaukšanās

Mēs būtiski uzlabosim savu **noturību** un spēju apkarot **hibrīddraudus**, kiberuzbrukumus un ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos. Ārvalstu valsts un nevalstiskie aktori pastāvīgi pilnveido un līdz ar to stiprina tādu savu taktiku, paņēmienus un procedūras kā neatbilstīgas migrācijas instrumentalizācija, voluntāra likumpiemērošana (*lawfare*), kā arī spiediens, kas vērsti pret mūsu ekonomisko un enerģētisko drošību. Tāpēc plašs esošo un iespējamu jauno ES instrumentu klāsts tiks apkopots plašākā **ES hibrīddraudu novēršanas rīkkopā**. Šai rīkkopai būtu jānodrošina satvars koordinētai reaģēšanai uz hibrīdkampaņām, kuras ietekmē ES un tās dalībvalstis, un tai būtu jāietver, piemēram, preventīvi, sadarbības, stabilizācijas, ierobežojoši un atvēršanas pasākumi, kā arī jāstiprina solidaritāte un savstarpējā palīdzība. Dalībvalstis var ierosināt hibrīddarbību koordinētu attiecināšanu, atzīstot, ka attiecināšana ir suverēna valsts prerogatīva. Mūsu reakcijai ir vajadzīga visu attiecīgo civilo un – vajadzības gadījumā – militāro instrumentu pilnīga mobilizēšana, izmantojot ārējo un iekšējo politiku. Tās pamatā jābūt arī kopīgai izpratnei par šiem apdraudējumiem un to novērtējumam. Tādēļ mēs stiprināsim mūsu spējas atklāt, identificēt un analizēt šādus apdraudējumus un to avotus. Šajā sakarā prognozēšanu un situācijas apzināšanos nodrošinās vienotā izlūkdatu analīzes procedūra (*SIAC*), jo īpaši **Hibrīddraudu analīzes vienība**. Šīs plašākas ES hibrīddraudu novēršanas rīkkopas ietvaros mums ir jāstiprina sava **sociālā un ekonomiskā noturība**, jāaizsargā kritiskā infrastruktūra, kā arī mūsu demokrātijas un ES un valstu vēlēšanu procesi. Mēs izveidosim arī **ES hibrīddraudu novēršanas ātrās reaģēšanas vienības**, kas būs pielāgojamas apdraudējumam un izmantos attiecīgās valsts un ES civilās un militārās speciālās zināšanas, lai atbalstītu dalībvalstis, KDAP misijas un operācijas un partnervalstis cīņā pret hibrīddraudiem. Mēs nodrošināsim sinerģijas un pētīsim turpmākas iespējas sadarbībai ar NATO hibrīddraudu novēršanā.

Mums ir arī jāspēj ātri un spēcīgi reaģēt uz kiberuzbrukumiem, piemēram, valsts atbalstītām ļaunprātīgām kiberdarbībām, kas mērķtiecīgi vērstas pret kritisko infrastruktūru, un izspiedējprogrammatūras uzbrukumiem. Šajā nolūkā mēs pastiprināsim savu spēju koordinēti identificēt un analizēt kiberuzbrukumus. Mēs stiprināsim **ES kiberdiplomātijas rīkkopu** un pilnībā izmantosim visus tās instrumentus, tostarp preventīvus pasākumus un sankcijas ārējiem aktoriem par ļaunprātīgām kiberdarbībām pret Savienību un tās dalībvalstīm. Mēs sniegsim ieguldījumu ES kopējā kibervienībā, lai uzlabotu ES iestāžu un dalībvalstu kopīgo situācijas apzināšanos un sadarbību.

Mēs stingri reaģēsīm uz ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos, kā mēs to darījām ar savu izlēmīgo un koordinēto rīcību pret Krievijas dezinformācijas kampaņu saistībā ar tās militāro agresiju pret Ukrainu. Mēs turpināsim to darīt pilnīgā saskaņā ar ES iekšējo politiku, izveidojot vienotu izpratni par apdraudējumu, kā arī turpinot izstrādāt virkni instrumentu, ar ko efektīvi atklāt, analizēt šo apdraudējumu un vērsties pret to, un radīt izmaksas šādu darbību veicējiem. Lai uzlabotu mūsu sociālo noturību, mēs arī stiprināsim piekļuvi ticamai informācijai un brīviem un neatkarīgiem medijiem visā Savienībā. Šajā nolūkā – un kā aicināts Eiropas Demokrātijas rīcības plānā – mēs izstrādāsim **ES rīkkopu, ar ko vērsties pret ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos un to apkarot**, tostarp savās KDAP misijās un operācijās. Rīkkopa stiprinās mūsu reaģēšanas iespējas, mūsu noturības spējas un sadarbību gan Eiropas Savienībā, gan nolūkā sniegt atbalstu partnervalstīm, un uzlabos situācijas apzināšanos, izmantojot ātrās brīdināšanas sistēmu. Mēs arī virzīsim uz priekšu darbu ar kopīga operatīvā mehānisma izveidi attiecībā uz vēlēšanu procesiem un par iespējamu vēlēšanu infrastruktūras noteikšanu par kritisku infrastruktūru. Mēs turpināsim strādāt kopā ar līdzīgi domājošiem partneriem, piemēram, NATO, G7, kā arī pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru, un pastiprināsim savus centienus Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmā.

Nodrošināt mūsu piekļuvi stratēģiskām operacionālajām telpām

Mēs turpināsim attīstīt **ES kibersardzības politiku**, lai aizsargātu no kiberuzbrukumiem, atklātu tos, aizstāvētu pret tiem un atturētu no tiem. Tā veicinās pētniecību un inovāciju, stimulēs ES rūpniecisko pamatu un sekmēs izglītību un apmācību ar mērķi nodrošināt, ka mēs esam gatavi rīkoties. Tā pastiprinās ES un dalībvalstu kibersardzības aktoru sadarbību un izstrādās mehānismus spēju palielināšanai ES līmenī, tostarp saistībā ar KDAP misijām un operācijām. Tā arī stiprinās sadarbību ar līdzīgi domājošiem partneriem kibersardzības jomā, jo īpaši ar NATO. Jauns **Eiropas kibernetikas akts** palielinās mūsu kopējo pieeju kibernetikas infrastruktūrai un standartiem. Mēs strādāsim pie tā, lai izveidotu Eiropas infrastruktūru drošības operāciju centriem.

Saskaņā ar 2020. gada ES kibersdrošības stratēģiju mēs izstrādāsim Savienības **pozīciju kibernetikā**, uzlabojot mūsu spēju novērst kiberuzbrukumus ar spēju veidošanas, spēju attīstības, apmācības, mācību, uzlabotas noturības starpniecību un ar stingru reakciju uz kiberuzbrukumiem Savienībai, tās iestādēm un dalībvalstīm, izmantojot visus pieejamos ES instrumentus. Mēs nepārstāsim atgādināt par savu apņemšanos vērst tūlītēju un ilgtermiņa atbildes reakciju pret tiem apdraudējuma izraisītājiem, kuri mēģinās traucēt atvērtu un drošu pieeju kibernetikai Eiropas Savienībai un tās partneriem. Mēs atbalstīsim savus partnerus to kibernetikas uzlabošanā un kibernetikas gadījumos izvietosim ES un dalībvalstu ekspertus, lai piedāvātu atbalstu. Ar regulārām mācībām kibernetikā mēs palīdzēsim vēl vairāk palielināt solidaritāti un savstarpējo palīdzību. Mēs stiprināsim savas **kiberizlūkošanas spējas**, lai uzlabotu mūsu kibernetiku, sniedzot arī efektīvu atbalstu mūsu civilajām un militārajām KDAP misijām un operācijām, kā arī mūsu bruņotajiem spēkiem. Mēs palielināsim sadarbību un informācijas apmaiņu, aktivizējot sadarbību starp militārajām datorapdraudējumu reaģēšanas vienībām (*mil CERT*), kā arī veicot aizsardzības rakstura kibernetikas operācijas. Mēs atzīstam, ka mūsu kibersdrošības uzlabošana ir veids, kā palielināt savu centienu efektivitāti un drošību uz sauszemes, gaisā, jūrā un kosmiskajā telpā.

Mūsu rīcības brīvība ir atkarīga no drošas un autonomas piekļuves **kosmosa operacionālajai telpai**. Mums ir jābūt gataviem, ka kosmosā vidē būs sīvāka konkurence un sacensība. Ņemot vērā mūsu arvien lielāko atkarību no kosmosa sistēmām un pakalpojumiem, mēs esam neaizsargātāki pret stratēģisko konkurentu bezatbildīgu un bīstamu rīcību. Riskus un spriedzi palielina arī arvien pieaugošais orbītā esošo objektu un kosmisko atlūzu daudzums. ES kosmosa programma un cita Savienības un tās dalībvalstu kosmosa infrastruktūra veicina mūsu noturību. Tās piedāvā svarīgus pakalpojumus, kas aizstāj vai papildina uz zemes esošās infrastruktūras Zemes novērošanai, satelītnavigācijai vai telesakariem. ES kosmosa sistēmām būtu drošības un aizsardzības jomas aktoriem jāpiedāvā globāla savienojamība. Šajā nolūkā mēs strādāsim pie priekšlikuma par kosmosā bāzētas, globālas ES drošo sakaru sistēmas izveidi, tostarp, izmantojot Savienības Drošas savienojamības programmu 2023.–2027. gadam.

Atzīstot, ka ES kosmosa līdzekļi ir civilā kontrolē, un atzīstot ES kosmosa programmas nozīmīgumu, pašreizējā kosmosa stratēģija ir steidzami jāpapildina un steidzami ir jāstiprina Savienības drošības un aizsardzības dimensija kosmosā. Jauna **ES kosmosa stratēģija drošībai un aizsardzībai** palīdzēs mums veidot vienotu izpratni par riskiem un apdraudējumiem, kas saistīti ar kosmosu, izstrādāt piemērotus atbildes pasākumus un spējas labāk un ātrāk reaģēt uz krīzēm, pastiprināt mūsu noturību un pilnībā izmantot ieguvumus un iespējas, kas ir saistīti ar kosmosa operacionālo telpu. Šādā stratēģijā cita starpā vajadzētu būt, piemēram, politiskai, operacionālai, diplomātiskai un pārvaldības dimensijai.

Mēs turpināsim ieguldīt **kosmosa situācijas apzināšanās jomā**, lai labāk izprastu un samazinātu ar kosmosu saistītos riskus, apdraudējumus un neaizsargātību. Mēs pastiprināsim inovāciju divējāda lietojuma jomā un ieguldīsim spēju attīstībā, lai Eiropa varētu gūt labumu no autonomas piekļuves kosmosam. Mēs aizsargāsim kosmosa jomas piegādes ķēdes un ieguldīsim kritiski svarīgās kosmosa tehnoloģijās koordinācijā ar Eiropas Aizsardzības aģentūru un Eiropas Kosmosa aģentūru. Mēs arī stiprināsim attiecīgo Eiropas piegādes ķēžu noturību, lai nodrošinātu kosmosa infrastruktūras integritāti, drošumu un darbību. Mēs cieši sadarbosimies ar partneriem apdraudējumu samazināšanas jomā saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas pašreizējiem centieniem izstrādāt normas, noteikumus un principus atbildīgai rīcībai kosmiskajā telpā. Mēs strādāsim pie kopīgas ES pieejas kosmosa satiksmes pārvaldībai, pamatojoties uz Komisijas un Augstā pārstāvja kopīgo paziņojumu. Mēs rīkosim mācības, lai pārbaudītu savu kosmosa līdzekļu noturību un noteiktu līdzekļus, kas vajadzīgi, lai ārkārtas vai krīzes gadījumā novērstu neaizsargātību un ātri un stingri reaģētu uz apdraudējumiem, kas saistīti ar kosmosu. Pēc *Galileo* apdraudējumu novēršanas mehānisma apstiprināšanas mēs to paplašināsim, attiecinot to arī uz citiem ES kosmosa programmas komponentiem. Mūsu mērķis ir arī vēl vairāk stiprināt solidaritāti, savstarpējo palīdzību un reaģēšanu krīzes situācijās uzbrukumu no kosmosa gadījumā vai gadījumos, kad pastāv draudi kosmosā bāzētiem aktīviem, tostarp, rīkojot mācības.

Gaisa operacionālajai telpai ir izšķiroša nozīme, lai garantētu drošību mūsu teritorijām un iedzīvotājiem, kā arī starptautiskai tirdzniecībai un ceļošanai. Valsts un nevalstiskie aktori rada izaicinājumus mūsu drošībai gan ES teritorijā, gan aiz tās robežām, piemēram, nolaupot civilās lidmašīnas, kā arī arvien vairāk izmantojot dronus un jaunas tehnoloģijas. Visā pasaulē izplatās augsti attīstītas militārās spējas, piemēram, bezpilota lidaparāti, vidēja un tāla rādiusa pretgaisa aizsardzības līdzekļi un mūsdienīgi lidaparāti, un tas arvien vairāk apdraud gaisa telpas drošu un neierobežotu izmantošanu. Brīvu un drošu piekļuvi gaisa telpai apdraud arī mūsu konkurentu piekoptās piekļuves ierobežošanas un teritorijas bloķēšanas stratēģijas, jo īpaši mūsu kaimiņreģionos. Ciešā sadarbībā ar attiecīgajām civilās aviācijas ieinteresētajām personām, kā arī NATO, mēs turpināsim stratēģiskas pārdomas, lai saglabātu mūsu neapstrīdētu piekļuvi gaisa telpai.

Pamatojoties uz atjauninātu ES Jūras drošības stratēģiju un tās rīcības plānu, mēs turpināsim ieguldīt savā **jūras drošībā** un globālā klātbūtnē jūrā un tādējādi nodrošināsim netraucētu piekļuvi atklātajai jūrai un jūras sakaru ceļiem, kā arī starptautisko jūras tiesību ievērošanu. Provokatīvas nelikumīgas darbības jūrā, noziedzīgas darbības, piemēram, pirātisms, nelikumīga tirdzniecība, strīdi par jūras teritorijām un pārmērīgas pretenzijas, piekļuves liegšana un hibrīddraudi – viss minētais kaitē mūsu jūras drošībai. Lai aizsargātu savas intereses jūrā un kritisko jūras infrastruktūru, tostarp mūsu jūras gultnē esošo, mēs uzlabosim savas spējas vākt un sniegt precīzu informāciju un izlūkdatumus nolūkā uzlabot situācijas apzināšanos, tostarp, izmantojot informācijas apmaiņu starp civilajiem un militārajiem aktoriem. Šajā nolūkā mēs turpināsim izstrādāt kopīgus operatīvos, spēju un tehnoloģiskos risinājumus, tostarp pēc iespējas labāk izmantosim pastāvīgās strukturētās sadarbības satvaru. Mēs turpināsim attīstīt **koordinētas klātbūtnes jūrā** mehānismu, kā arī pastiprināsim mijiedarbību un koordināciju starp mūsu KDAP jūras spēku operācijām un attiecīgajiem aktoriem. Lai palielinātu savu gatavību un noturību jūrlietu jomā, mēs rīkosim regulāras dalībvalstu jūras spēku un krasta apsardzes mācības jūrā. Mēs arī pilnībā izmantosim savu partnerības politiku jūras operacionālajā telpā, piemēram ar piestāšanu ostā, apmācību un mācībām, kā arī spēju veidošanu.

Terorisma apkarošana

Mēs pastiprināsim savu reakciju, lai labāk **novērstu un apkarotu terorismu**. Izmantojot savus KDAP instrumentus, kā arī citus instrumentus, mēs atbalstīsim partnervalstis, tostarp ar diplomātisko iesaisti un politisko dialogu, stabilizācijas centieniem, programmām vardarbīga ekstrēmisma novēršanai un apkarošanai un sadarbību tiesiskuma jomā, vienlaikus aicinot pilnībā ievērot cilvēktiesības un starptautiskās tiesības. Mēs pastiprināsim savu iesaisti ar stratēģiskajiem partneriem, tostarp ANO un citos daudzpusējos forumos, piemēram, Globālajā terorisma apkarošanas forumā un globālajā koalīcijā pret *Da'esh*. Mēs arī pievērsīsimies jaunām tendencēm, piemēram, jauno tehnoloģiju izmantošanai terorisma finansēšanai un teroristiska saturs izplatīšanai tiešsaistē. Mēs vēl vairāk stiprināsim mūsu terorisma apkarošanas ekspertu tīklu ES delegācijās.

Atbrunošanās, ieroču neizplatīšanas un ieroču kontroles veicināšana

Mēs saglabāsim, atbalstīsim un vēl uz priekšu virzīsim **atbrunošanās, ieroču neizplatīšanas un ieroču kontroles** satvaru. Mēs turpināsim atbalstīt Kodolieroču neizplatīšanas līguma centrālo lomu un uzsvērt nepieciešamību izpildīt visus no tā izrietošos pienākumus, kā arī apņemšanās, kas paustas iepriekšējās pārskata konferencēs, tostarp nepieciešamību panākt konkrētu progresu virzībā uz VI panta pilnīgu īstenošanu ar galīgo mērķi – pilnībā iznīcināt kodolieročus. Mēs esam apņēmušies censties panākt drošāku un aizsargātāku pasauli visiem saskaņā ar minētā līguma mērķiem tādā veidā, kas veicina starptautisko stabilitāti, mieru un drošību. Mums ir jāpalielina savas spējas kontrolēt nemateriālās nodošanas, tostarp vajadzības gadījumā zinātnisko atziņu nodošanu. Tas ietver esošo eksporta kontroles režīmu aizsardzību un pastiprināšanu. Saskaņoties ar jauniem izaicinājumiem, ko rada jaunās tehnoloģijas, ES joprojām ir apņēmības pilna saglabāt atbrunošanās, ieroču neizplatīšanas un ieroču kontroles arhitektūru. Šajā ziņā būtiska ir arī koordinēta pieeja ar partneriem.

Attiecībā uz ieroču kontroli ES un tās dalībvalstis pastiprinās viedokļu apmaiņu un centienus attiecībā uz iespējamiem risinājumiem ieroču kontroles jomā, ņemot vērā savas drošības intereses un ciešā koordinācijā ar partneriem, jo īpaši Amerikas Savienotajām Valstīm un NATO. Mēs turpināsim strādāt pie šā jautājuma. Mēs turpināsim aicināt samazināt arsenālu tās valstis, kam ir lielākais kodolarsenāls, slēdzot vienošanās pēc jaunā *START*, tostarp stratēģisko un nestratēģisko dislocēto kodolieroču arsenālu, kā arī turpināsim diskusijas par uzticēšanās veicināšanas pasākumiem, verifikāciju, kodoldoktrīnu pārredzamību un stratēģiska riska mazināšanas pasākumiem.

Uzlabot noturību pret klimata pārmaiņām, katastrofām un ārkārtas situācijām

Klimata pārmaiņas un vides degradācija ne tikai ir apdraudējumi paši par sevi, bet tās ir arī risku pavairotāji. Globālā sasilšana izraisa **biežākus un ekstremālākus laikapstākļu notikumus un dabas katastrofas**, kā arī ekosistēmu degradāciju visā pasaulē, kas palielina neaizsargātību un pakļautību riskam. Tas palielina sociālas, ekonomiskas un politiskas nestabilitātes un konfliktu iespēju nestabilās valstīs. Klimata pārmaiņas un vides degradācija ietekmē svarīgāko enerģētikas infrastruktūru, lauksaimnieciskās darbības un dabas resursu nepietiekamību, palielinot pašreizējo sociālo nevienlīdzību un pakļaujot neaizsargātās kopienas jaunu veidu riskiem. Tādēļ tās rada tiešas sekas arī mūsu drošībai un aizsardzībai. Pārejai uz klimatneitrālu ekonomiku var būt sociālas, ekonomiskas un politiskas sekas, kas var vairo konfliktbīstamas situācijas. Mēs turpinām novērtēt kādos dažādos veidos klimata pārmaiņas un vides degradācija ietekmē drošību pasaulē un reģionos, kā arī mūsu bruņotos spēkus un mūsu KDAP misijas un operācijas. Mēs pielāgosim Savienības drošības un aizsardzības nozari un savu KDAP iesaisti un palielināsim energoefektivitāti un resursu izmantošanas efektivitāti, tostarp mūsu KDAP misiju un operāciju vidiskās pēdas efektivitāti, atbilstoši Savienības mērķim līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, bet nemazinot operatīvo efektivitāti. Šajā nolūkā mēs pastiprināsim zaļo tehnoloģiju un ilgtspējīgas digitalizācijas nozīmi bruņotajos spēkos un aizsardzības nozarē kopumā. Mēs arī integrēsim klimata pārmaiņu un vides apsvērumus visās mūsu civilajās un militārajās KDAP misijās un operācijās. Mēs turpināsim pastiprināt savas analīzes spējas un agrīnās brīdināšanas sistēmas attiecībā uz konkrētiem drošības izaicinājumiem, ko rada klimata pārmaiņas, un globālo pāreju uz klimatneitrālu, resursu ziņā efektīvu aprites ekonomiku.

Būtiska ir integrēta pieeja, lai reaģētu uz lielām krīzēm. Covid-19 pandēmija, kā arī krīze Afganistānā izcēla to, cik svarīgi ir attīstīt lielāku spēju **glābt un evakuēt** mūsu pilsoņus gadījumos, kad viņi ir pakļauti riskam ārpus mūsu robežām. Tā arī akcentēja, cik svarīga loma **sarežģītu krīžu** laikā var būt bruņotajiem spēkiem. Militārie aktori dalībvalstīs var mobilizēt ievērojamus līdzekļus civilās reaģēšanas aktoru atbalstam katastrofu gadījumos, piemēram, loģistikas, medicīnas un drošības atbalsta un infrastruktūras jomā. Balstoties uz esošajām ES Militārā štāba strukturām, piemēram, ES spēku pārvietošanas plānošanas strukturvienību, un Komisijas humānās palīdzības un katastrofu seku likvidēšanas mehānismiem, mēs uzlabosim militārās palīdzības spējas, kā arī efektīvu koordināciju starp civilajām un militārajām iestādēm valstu un Savienības līmenī. Tas nodrošinās, ka galējas nepieciešamības gadījumā militārie aktori būs gatavi palīdzēt civilajām iestādēm turpmāku ārkārtas situāciju un katastrofu gadījumā. ES Militārais štābs var arī palīdzēt dalībvalstīm un trešām valstīm krīzes situācijā sniegtā apgādes atbalsta un palīdzības koordinēšanā, kā arī tādu ES instrumentu kā Eiropas Miera mehānisms vai – pēc dalībvalstu lūguma – savstarpējās aizsardzības klauzula īstenošanā saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību. Tiks pārskatīti un pastiprināti arī EĀDD krīzes reaģēšanas mehānismi, mūsu konsulārais atbalsts un drošības nodrošināšana uz vietas, lai uzlabotu palīdzību dalībvalstīm to centienos aizsargāt un glābt savus pilsoņus ārvalstīs, kā arī lai atbalstītu mūsu ES delegācijas gadījumos, kad tām ir jāevakuē personāls. Strādājot ar Savienības civilās aizsardzības mehānismu, mēs atbalstīsim civilus katastrofu seku likvidēšanas centienus, un mums ir jānodrošina, lai mēs varētu droši evakuēt savus iedzīvotājus no vietām, ko skārušas dabas un cilvēku izraisītas katastrofas. Saistībā ar minēto mēs arī pastiprināsim koordināciju ar ANO un NATO.

Mērķi

Mums ir ļoti labi jāsagatavojas izaicinājumiem, kas rodas strauji. Mēs būtiski uzlabosim savu noturību. Izstrādājot hibrīddraudu novēršanas rīkkopu, mēs apvienosim mūsu instrumentus, lai labāk cīnītos pret hibrīddraudiem. Tas nozīmē arī to, ka mēs pastiprināsim mūsu kiberaizsardzību un kiberdrošību un stiprināsim mūsu spēju atturēt ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos un cīnīties pret to. Turklāt mums ir jāspēj nodrošināt sev piekļuvi atklātajai jūrai, gaisa telpai un kosmiskajai telpai un klātbūtni tajās. Mūsu mērķis ir vēl vairāk palielināt noturību pret riskiem klimata jomā un pret cilvēka izraisītām un dabas katastrofām, vienlaikus cenšoties panākt klimatneitrālu ES klātbūtni uz vietas. Mēs arī stiprināsim mūsu spēju glābt un evakuēt mūsu pilsoņus gadījumos, kad viņi ir pakļauti riskam ārpus mūsu robežām. Visi šie centieni palīdz stiprināt mūsu solidaritāti un savstarpējo palīdzību.

Izlūkošana un drošie sakari

- Līdz 2022. gada beigām vienotā izlūkdatu analīzes procedūra ciešā sadarbībā ar dalībvalstu izlūkdienestiem pārskatīs **ES apdraudējumu analīzi**. Šādu regulāru un strukturētu pārskatīšanu veiks vismaz reizi trīs gados vai biežāk, ja tas būs nepieciešams mainīgā stratēģiskā un drošības konteksta dēļ.
- Līdz 2025. gadam mēs pastiprināsim mūsu **vienotās izlūkošanas analīzes procedūru**, uzlabojot resursus un spējas. Līdz 2025. gadam mēs arī pastiprināsim **ES Satelītc centru**, lai palielinātu mūsu autonomās ģeotelpiskās izlūkošanas spējas.
- Lai atvieglotu informācijas, tostarp klasificētas informācijas, apmaiņu, mēs aicinām ES iestādes, aģentūras un struktūras 2022. gadā pieņemt papildu **standartus un noteikumus, lai nodrošinātu kiberdrošību un informācijas drošību**.

Hibrīddraudi, kiberdiplomātija un ārvalstu īstenota informācijas manipulācija un iejaukšanās

- 2022. gadā mēs izstrādāsim **ES hibrīddraudu novēršanas rīkkopu**, kam būtu jānodrošina satvars koordinētai reaģēšanai uz hibrīdkampaņām, kuras ietekmē ES un tās dalībvalstis, un tā ietvertu, piemēram, preventīvus, sadarbības, stabilitātes, ierobežojošus un atgūšanās pasākumus, un atbalstītu solidaritāti un savstarpējo palīdzību. Tajā tiks apvienoti esoši un iespējami jauni instrumenti, kā arī tiks izveidotas ES hibrīddraudu novēršanas ātrās reaģēšanas vienības nolūkā atbalstīt dalībvalstis, KDAP misijas un operācijas un partnervalstis cīņā pret hibrīddraudiem. Pamatojoties uz ES nozaru noturības pret hibrīddraudiem pamatlīmeņiem un pašreizējo drošības situāciju, mēs identificēsim nepilnības, vajadzības un pasākumus to risināšanai. Tiks pārskatīts arī ES operatīvais protokols hibrīddraudu apkarošanai.
- 2022. gadā mēs vēl vairāk stiprināsim **kiberdiplomātijas rīkkopu**, jo īpaši, izpētot papildu reaģēšanas pasākumus.

- 2022. gadā mēs izstrādāsim **rīkkopu pret ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos**. Tas stiprinās mūsu spēju atklāt, analizēt un reaģēt uz apdraudējumiem, tostarp, radot izmaksas šādu darbību veicējiem. Mēs vēl vairāk uzlabosim ES stratēģiskās komunikācijas spējas un spējas apkarot dezinformāciju. Līdz 2023. gadam mēs izveidosim piemērotu mehānismu ar incidentiem saistītu datu sistemātiskai vākšanai, ko atvieglēs īpaša datu telpa, lai veidotu vienotu izpratni par ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos. Līdz 2024. gadam visas KDAP misijas un operācijas būs pilnībā aprīkotas ar spējām un resursiem, lai izvērstu šīs rīkkopas attiecīgos instrumentus.

Stratēģiskās operacionālās telpas

- 2022. gadā mēs turpināsim attīstīt ES **kiberaizsardzības politiku**, lai aizsargātu no kiberuzbrukumiem, atklātu tos, aizstāvētu pret tiem un atturētu no tiem. 2022. gadā tiks ierosināts jauns **Eiropas kiberneturības akts** un tiks turpināts darbs pie **kopējas kibervienības**.
- Līdz 2023. gada beigām mēs pieņemsim **ES kosmosa stratēģiju drošībai un aizsardzībai**. Mēs sāksim ar *Galileo* apdraudējuma reaģēšanas mehānisma apstiprināšanu (līdz 2022. gada beigām) un paplašināsim to, attiecinot arī uz citiem programmas komponentiem. Līdz 2022. gada beigām mēs izpētīsim solidaritātes, savstarpējās palīdzības un krīzes reaģēšanas mehānismu izmantošanu uzbrukuma no kosmosa gadījumā vai gadījumos, kad pastāv draudi kosmosā bāzētiem aktīviem. Šajā nolūkā mēs arī rīkosim mācības, kurās tiks testēta solidaritāte un reakcija uz kosmosa operacionālās telpas notikumiem un incidentiem, un tas mūsu kopīgo stratēģisko pieeju kosmosam veicinās vēl vairāk.
- Pamatojoties uz atjauninātu ES Jūras drošības stratēģiju, mēs līdz 2025. gadam turpināsim attīstīt un stiprināt ES **jūras drošības** apzināšanās mehānismus, piemēram, vienotu informācijas apmaiņas vidi (*CISE*) un jūras uzraudzību (*MARSUR*), lai veicinātu sadarbību, atvieglotu lēmumu pieņemšanu un atbalstītu lielāku darbības efektivitāti. Mēs vēl vairāk uzlabosim mūsu jūras spēku klātbūtnes pamanāmību ES un ārpus tās, tostarp ar pietāšanu ostā, apmācību un mācībām, kā arī spēju veidošanu.
- Līdz 2022. gada beigām **gaisa operacionālās telpas** sakarā mēs turpināsim stratēģiskas pārdomas, lai Eiropai nodrošinātu brīvu un drošu piekļuvi gaisa telpai.

Terorisma apkarošana

- Mēs pastiprināsim savu iesaisti ar stratēģiskajiem partneriem un daudzpusējos forumos un vēl vairāk stiprināsim terorisma apkarošanas ekspertu tīklu ES delegācijās. Līdz 2023. gada sākumam mēs pārskatīsim ES instrumentus un programmas, kas palīdz veidot partneru spējas cīņā pret terorismu, lai palielinātu to efektivitāti, tostarp terorisma finansēšanas apkarošanā.

Atbruņošanās, ieroču neizplatīšanas un ieroču kontroles veicināšana

- Līdz 2023. gadam mēs pastiprināsim konkrētas **ES darbības, ar ko atbalsta atbruņošanās, ieroču neizplatīšanas un ieroču kontroles mērķus**. Mēs jo īpaši palielināsim savu atbalstu partneriem un palīdzēsim tiem pilnībā īstenot sankcijas un kontroles procedūras. Mēs turpināsim aicināt panākt vienošanās pēc jaunā *START*.

Klimata pārmaiņas, katastrofas un ārkārtas situācijas

- Nolūkā pilnībā īstenot **Klimata pārmaiņu un aizsardzības** ceļvedi dalībvalstis līdz 2023. gada beigām izstrādās valsts stratēģijas, lai bruņotos spēkus sagatavotu klimata pārmaiņām. Līdz 2025. gadam visām KDAP misijām un operācijām būs vides konsultants un tās ziņos par savu vidisko pēdu.
- Mēs uzlabosim **dalībvalstu bruņoto spēku spēju atbalstīt civilās iestādes** ārkārtas situācijās gan plānošanas, gan īstenošanas posmos, vienlaikus arī uzlabojot koordināciju starp civilajām un militārajām iestādēm visos līmeņos. Tas ietvers vienību/apakšvienību mācības un kopīgas mācības, kas aptver katastrofu seku likvidēšanas scenārijus, kā arī humāno palīdzību saskaņā ar humanitārajiem principiem. Līdz 2023. gadam mēs pastiprināsim **EĀDD krīzes reaģēšanas struktūras**, tostarp **Dežūrcentru**, lai uzlabotu mūsu spējas reaģēt uz sarežģītām ārkārtas situācijām, piemēram, evakuācijas un glābšanas operācijām ārvalstīs, cieši sadarbojoties ar Ārkārtas reaģēšanas koordinācijas centru.

4. INVESTĪCIJAS

Saskaņā ar Versaļas programmu un ņemot vērā izaicinājumus, ar kuriem saskaramies, un lai labāk aizsargātu mūsu iedzīvotājus, vienlaikus atzīstot dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes, mums ir apņēmīgi vairāk un efektīvāk jāinvestē aizsardzības spējās un inovatīvās tehnoloģijās kā ES, tā arī valstu līmenī. Mums ir jāstiprina savas aizsardzības spējas, un jāekipē savi militārie spēki, lai tie būtu gatavi izaicinājumiem, ar ko mēs saskaramies pasaulē. Mums jābūt drosmīgākiem un ātrākiem, lai novērstu **būtiskas spēju nepilnības**, pārvarētu sadrumstalotību, panāktu pilnīgu mūsu spēku sadarbību un stiprinātu noturīgu, konkurētspējīgu un inovatīvu Eiropas aizsardzības tehnisko un rūpniecisko pamatu visā Savienībā, kas nodrošina arī mazo un vidējo uzņēmumu pārrobežu līdzdalību. Mēs atzīstam, ka lielāki ieguldījumi sadarbības spēju attīstībā nodrošina lielāku efektivitāti, palielinot apjomradītus ietaupījumus un rezultativitāti, kad tiek veiktas darbības. Tādējādi tiek atbalstīti arī Eiropas inovatori un ražotāji. Ja vēlamies stāties pretī bīstamākas pasaules izaicinājumiem un kļūt noturīgāki, ir būtiski dažās kritisku tehnoloģiju jomās panākt tehnoloģisku suverenitāti, bet citās vājināt **stratēģiskās atkarības**, kā arī samazināt mūsu vērtības ķēžu neaizsargātību. Sadarbība ar līdzīgi domājošiem partneriem visā pasaulē uz savstarpīguma pamata ir būtiska, lai uzlabotu ES noturību un piegādes drošību, vienlaikus samazinot stratēģiskās atkarības un palielinot savstarpējos ieguvumus.

Stratēģiskās ievirzes

Saskaņā ar saistībām, kas jau paustas *PESCO* satvarā, un ņemot vērā stratēģiskos izaicinājumus, ar ko mēs saskaramies, **izdevumiem** steidzami **jāklūst lielākiem un efektīvākiem**. Tāpēc mēs būtiski palielināsim savus aizsardzības izdevumus, ievērojamo daļu atvēlot investīcijām un koncentrējoties uz konstatētajiem stratēģiskajiem trūkumiem. Mēs nodrošināsim koordinētu un sadarbīgu Eiropas pieeju šādiem palielinātiem izdevumiem dalībvalstu un ES līmenī, lai maksimāli uzlabotu rezultātus, palielinātu sadarbību un pilnībā izmantotu apjomradītus ietaupījumus. Šajā nolūkā mēs noteiksim stratēģiskās ievirzes attiecībā uz resursiem, kas vajadzīgi, lai apmierinātu mūsu drošības vajadzības, un ES instrumentu pilnīgu izmantošanu, lai stimulētu sadarbīgas investīcijas aizsardzībā.

Saskaņā ar mūsu saskaņoto ambīciju līmeni mēs kopīgi strādāsim pie tā, lai mūsu militāros spēkus un civilās spējas ātri pielāgotu tā, lai tie spētu ātri rīkoties, palīdzēt aizsargāt mūsu intereses un vērtības, stiprināt mūsu noturību un aizsargāt Savienību un tās iedzīvotājus. Šajā nolūkā mēs turpināsim attīstīt **pilnīgu tādu spēku spektru**, kuri ir **dinamiski** un **mobili, sadarbīgie, tehnoloģiski attīstīti, energoefektīvi** un **noturīgi**. Saskaņā ar vienotu spēku principu šie spēki paliek dalībvalstu pārziņā, un tos var izvietot arī citās sistēmās.

Mēs pielāgosim ES **aizsardzības spēju plānošanu un attīstību**, it īpaši, pārskatot pamatmērķa procesa spēju plānošanas **scenārijus**, lai labāk atspoguļotu reālos darbības apstākļus, stratēģisko prognozēšanu un nodrošinātu vajadzīgās spējas KDAP misijām un operācijām. Šādos scenārijos ir ietverta ātra militāro spēku izvietošana nelabvēlīgā vidē, kā arī reaģēšana uz hibrīddraudiem, drošas piekļuves nodrošināšana tādām stratēģiskām telpām kā atklātā jūra, gaisa telpa, kibertelpa un kosmosa un militāras palīdzības sniegšana civilajām iestādēm. Mēs sīkāk izklāstīsim tos stratēģiskās plānošanas elementus, kuri ir vajadzīgi spēju plānošanas scenāriju pielāgošanai, piemēram, reaģēšanas laiks, ilgums, vide, attālums un operāciju vienlaicīgums. Pamatmērķa procesa rezultāti arī turpmāk būs būtisks ieguldījums Spēju attīstības plānā, kas ietver turpmākās aizsardzības spēju tendences un tehnoloģiskās perspektīvas.

Mums ir jānodrošina, lai visas ES aizsardzības iniciatīvas un spēju plānošanas un attīstības instrumenti tiktu iestrādāti **valsts aizsardzības plānošanā**. Mēs turpināsim nodrošināt, lai šo procesu rezultāti arī turpmāk būtu saskanīgi ar attiecīgo NATO procesu rezultātiem. Tas uzlabos mūsu vienoto spēku gatavību, stabilitāti un sadarbību.

Lai palielinātu mūsu civilo KDAP misiju efektivitāti, mēs izstrādāsim civilo spēju un kapacitātes procesu nolūkā labāk strukturēt civilo KDAP misiju vajadzības un kolektīvi tās risināt, pamatojoties uz scenārijiem, kas atbilst arī jauniem apdraudējumiem. **Stratēģiskās noliktavas un misiju atbalsta platformas** ieviešana ir sekmējusi mūsu spēju nodrošināt aprīkojumu un pakalpojumus civilajām KDAP misijām. Mēs nodrošināsim ne tikai augstas kvalitātes un labi apmācītu personālu, bet arī to, lai civilajām misijām vēl ātrāk varētu piegādāt nepieciešamo aprīkojumu, tostarp aprīkojumu, kas ļauj misijām darboties nelabvēlīgākā operatīvajā vidē.

Saskanotas un vērienīgas spējas

Divpusējā vai daudzpusējā satvarā vairākas dalībvalstis ir sākušas izstrādāt svarīgus **stratēģisko spēju projektus**, piemēram, nākamās paaudzes gaisa kuģu sistēmas, *Eurodrone*, jaunu Eiropas jūras spēku kuģu klasi un galveno sauszemes kaujas sistēmu. Nākotnē tiem būs būtiska nozīme Eiropas drošībā un aizsardzībā, un laika gaitā tie radīs konvergenci. Šajā sakarībā būtiska būs to ieteikumu īstenošana, par kuriem panākta vienošanās koordinētajā ikgadējā pārskatā par aizsardzību.

Papildus ieguldījumiem nākotnes spējās un inovācijā mums ir labāk jāizmanto sadarbības spēju attīstība un centienų apvienošana, tostarp, izpētot uzdevumu specializāciju starp dalībvalstīm. Mēs balstīsimies uz veiksmīgiem piemēriem, piemēram, Eiropas daudznacionālo daudzfunkcionālo uzpildes un transporta lidmašīnu floti.

ES ietvaros un it īpaši izmantojot pastāvīgo strukturēto sadarbību un Eiropas Aizsardzības fondu, mēs jau pilnveidojam vadības un kontroles sistēmas, bruņotus transportlīdzekļus, raķešu sistēmas un artilēriju, patrulēšanas korvetes, bezapkalpes gaisa un jūras sistēmas, elektroniskās karadarbības spējas, kosmosa novērošanu, ātro reaģēšanu kibertelpā un augsto tehnoloģiju apmācības sistēmas. Mēs turpināsim ieguldīt **stratēģiskajos veicinātajos** un, vispārīgāk, spējās, kas vajadzīgas, lai veiktu visas misijas un operācijas, kā izklāstīts mūsu saskaņotajā ambīciju līmenī. Mēs pastiprināsim centienus mazināt būtisku spēju nepietiekamību, piemēram, saistībā ar stratēģiskajiem aviopārvadājumiem, kosmosā bāzētu savienojamību un sakaru līdzekļiem, jūras desanta spējām, medicīniskiem līdzekļiem, kiberaizsardzības spējām un izlūkošanas, novērošanas un rekognoscēšanas spējām un tāl vadības gaisa kuģu sistēmām.

Mums ir jāsamazina sadrumstalotība un jāattīsta nākamās paaudzes spējas. Šajā nolūkā mēs apņemamies turpināt īstenot ieteikumus, kas sniegti pirmajā **koordinētajā ikgadējā pārskatā par aizsardzību**, kurš publicēts 2020. gadā, tostarp sešas saskaņotās spēju prioritārās jomas, kas gūtu labumu no ciešākas dalībvalstu sadarbības aizsardzības jomā. Tās ir kaujas pamattanki, karavīru aprīkojuma sistēmas, Eiropas patruļklases kuģi, piekļuves ierobežošanas un teritorijas bloķēšanas spējas un bezpilota gaisa kuģu sistēmu apkarošanas komplekss, aizsardzība kosmosā un pastiprināta militārā mobilitāte.

Lai ātri rīkotos un aizsargātu mūsu pilsoņus, mēs kopīgi strādāsim pie tā, lai novērstu būtiskas nepilnības. Mēs pilnībā izmantosim pastāvīgo strukturēto sadarbību un Eiropas Aizsardzības fondu, lai izstrādātu sadarbspējīgas augstas klases sistēmas un augsti attīstītas tehnoloģijas. Mēs apņemamies, izmantojot sadarbības projektus, jo īpaši attīstīt šādas stratēģiskās spējas:

- **Sauszemes operacionālajā telpā** svarīga būs Savienības spēja veikt krīzes pārvarēšanas operācijas un nodrošināt savas tehnoloģiskās priekšrocības lauka apstākļos, tostarp augstas intensitātes apdraudējumu vidē. Tiks uzsākta visaptveroša sauszemes spēju kopa, kuras rezultātā tiks atjaunotas, modernizētas un pakāpeniski nomainītas pašreizējās galvenās platformas un saistītās loģistikas sistēmas. Šajos centienos svarīgs ieguldījums būs prioritārajām jomām "karavīru aprīkojuma sistēmas" un "kaujas pamattanki".
- **Jūras operacionālajā telpā:** lai nodrošinātu pārlicinošāku Savienības klātbūtni jūrā, kā arī spēju projicēt spēku, ir vajadzīgas augstas klases jūras spēku platformas, tostarp bezapkalpes platformas virsūdens un zemūdens kontrolei. Svarīgs solis šajā virzienā būs prioritārā joma "Eiropas patruļklases kuģi".
- **Gaisa operacionālajā telpā;** lai izveidotu un saglabātu mūsu priekšrocības, ir jāattīsta nākamās paaudzes spējas, kas ir pilnībā sadarbspējīgas, jo īpaši nākotnes gaisa kaujas sistēmas, kā arī pretgaisa aizsardzības sistēmas. Plānotās nākotnes kaujas sistēmas, tostarp tālvadības gaisa kuģu sistēmas, mēs pakāpeniski sadarbspējīgā veidā integrēsim esošajās gaisa kaujas sistēmu flotēs. Jāturpina arī centieni attiecībā uz galvenajiem veicinātājiem, jo īpaši attiecībā uz stratēģisko aviopārvadājumu spējām. Šo centienu pretgaisa aizsardzības dimensiju veicina prioritārā joma – piekļuves ierobežošanas un teritorijas bloķēšanas spējas un bezpilota gaisa kuģu sistēmu apkarošanas kompleksi.
- **Kosmosa operacionālajā telpā** mēs izstrādāsim jaunus visattīstītāko tehnoloģiju sensorus un platformas, kas ļaus Savienībai un tās dalībvalstīm uzlabot piekļuvi kosmosam un aizsargāt savus kosmosā bāzētos resursus. Tas jo īpaši nozīmē izstrādāt Zemes novērošanu no kosmosa, kā arī tehnoloģijas kosmosa situācijas apzināšanai un kosmosā balstītiem sakaru un navigācijas pakalpojumiem, kas ir būtiski, lai nodrošinātu neatkarīgu lēmumu pieņemšanu. Prioritārā joma "Aizsardzība kosmosā" ir pirmais solis šajā virzienā.
- **Kibertelpā** mūsu spēkiem jādarbojas koordinēti, informēti un efektīvi. Tāpēc mēs izstrādāsim un intensīvi izmantosim jaunās tehnoloģijas, jo īpaši kvantisko datošanu, mākslīgo intelektu un lielos datus, lai gūtu salīdzinošas priekšrocības, tostarp attiecībā uz reaģēšanas operācijām uz kiberincidentiem un informācijas pārākumu. Kiberaizsardzība ir ārkārtīgi svarīga, lai nodrošinātu, ka prioritārā joma "Pastiprināta militārā mobilitāte" pilnībā atraisa savu potenciālu kā būtisks veicinātājs.

Mēs apņemamies pastiprināt sadarbību spēju attīstības jomā, jo īpaši izmantojot **pastāvīgo strukturēto sadarbību**. Konkrēti tas nozīmē, ka dalībvalstīm, kas piedalās pastāvīgajā strukturētajā sadarbībā, līdz 2025. gadam ir jāizpilda visas ciešākās saistības, ko tās uzņēmušās. 2025. gadā trešdaļa no 60 notiekošajiem pastāvīgās strukturētās sadarbības projektiem nodrošinās paredzētās spējas un sasniegs savus mērķus. Papildus šiem konkrētajiem rezultātiem mūsu mērķis ir virzīties vēl tālāk, īstenojot saskaņotās spēju prioritātes un izstrādājot jaunus vērienīgus projektus. Mēs rūpīgi pārskatīsim šo saistību izpildi, lai 2025. gadā varētu vienoties par jaunām saistībām vēl vairāk padziļināt sadarbību aizsardzības jomā.

ES finansēšanas instrumentu, jo īpaši **Eiropas Aizsardzības fonda**, būtiska pastiprināšana un to pilna potenciāla izmantošana ir svarīga, lai stiprinātu mūsu aizsardzības spējas un arī ekipētu dalībvalstu spēkus, sagatavojot tos cīņām nākotnes kaujaslaukos. Mēs vēl vairāk veicināsim sadarbību un spējas tā, lai sadarbība aizsardzības rūpniecības jomā Eiropas Savienībā kļūtu par normu. Minētais maksimāli palielinās plašāko ES finanšu instrumentu potenciālu, lai atbalstītu dalībvalstu sadarbību aizsardzības jomā – no izstrādes līdz iegādei. Tas nozīmē arī to, ka mums vajadzētu būt gataviem vērienīgākos mērķus Savienības līmenī saskaņot ar pienācīgu Eiropas Aizsardzības fonda ilgtermiņa finansiālo nozīmīgumu. Mēs palielināsim un piesaistīsim sadarbīgas investīcijas aizsardzībā ES līmenī, tostarp pētniecībā un tehnoloģijās. Mēs pilnībā izmantosim sinerģijas potenciālu ar citiem ES finanšu instrumentiem, piemēram, programmu "Apvārsnis Eiropa", programmu "Digitālā Eiropa", Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, ES kosmosa programmu, Eiropas Inovācijas padomi un *InvestEU*. Lai pastiprinātu ES aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, mēs strādāsim pie tā, lai vēl vairāk stimulētu kopīgo iepirkumu to aizsardzības spēju jomā, kuras sadarbojoties tiek attīstītas Eiropas Savienībā. Tam būs vajadzīgs turpmāks darbs pie Komisijas priekšlikumiem, cita starpā attiecībā uz atbrīvojumu no PVN, jauniem finansēšanas risinājumiem un iespējamu EAF prēmiju sistēmas pastiprināšanu.

Mēs arī turpināsim iesākto darbu, lai racionalizētu savus ieroču eksporta kontroles paņēmienus un pakāpeniski panāktu to ciešāku konvergenci attiecībā uz tām aizsardzības spējām, kuras tiek kopīgi pilnveidotas, jo īpaši ES sistēmā, neskarot dalībvalstu suverēnos lēmumus un tādējādi tiks nodrošināts, lai Eiropas Aizsardzības fonda finansētajiem ražojumiem būtu pienācīga un konkurētspējīga piekļuve starptautiskajiem tirgiem saskaņā ar Padomes 2008. gada Kopējo nostāju, ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroli.

Mēs maksimāli palielināsim **saskaņotību starp ES aizsardzības iniciatīvām** – koordinēto ikgadējo pārskatu par aizsardzību, pastāvīgo strukturēto sadarbību un Eiropas Aizsardzības fondu. Šajā sakarībā Augstais pārstāvis / priekšsēdētāja vietnieks / Eiropas Aizsardzības aģentūras vadītājs vadīs ikgadējās aizsardzības ministru sanāksmes par ES aizsardzības iniciatīvām, kas vērstas uz spēju attīstību, pilnībā izmantojot esošos formātus.

Inovācija, revolucionāras tehnoloģijas un stratēģisko atkarību mazināšana

Jaunas un revolucionāras tehnoloģijas, piemēram, **mākslīgais intelekts**, kvantiskā datošana, moderni dzinēji, biotehnoloģijas un nanotehnoloģijas, kā arī jauni materiāli un rūpnieciskās spējas pārveido militārās lietas un aizsardzības tirgus. Mēs jau kopīgi ieguldām **aizsardzības inovācijā**, apvienojot civilo, kosmosa un aizsardzības pētniecību un izstrādājot jaunus standartus. Tomēr mēs, gan valstu līmenī, gan vērienīgāk izmantojot ES instrumentus, stiprināsim centienus, lai panāktu labāku gatavību nākotnes kaujaslaukiem un nākamās paaudzes tehnoloģijām. Mēs nodrošināsim, ka tiek vērienīgi īstenots rīcības plāns par sinerģiju starp civilo, aizsardzības un kosmosa nozari. Lai palielinātu un koordinētu dalībvalstu sadarbību aizsardzības inovācijas jomā, mēs, strādājot partnerībā ar Komisiju, arī izveidosim **aizsardzības inovācijas centru** Eiropas Aizsardzības aģentūras paspārnē. Šajā sakarā mēs nodrošināsim sinerģiju ar Eiropas Inovācijas padomes un Eiropas Aizsardzības fonda darbībām revolucionāro tehnoloģiju jomā. Komisija sadarbībā ar Eiropas Aizsardzības aģentūru izstrādās ES aizsardzības inovācijas shēmu, lai ES un tās dalībvalstu vajadzībām paātrinātu inovāciju drošības un aizsardzības jomā.

Inovatīvs, konkurētspējīgs un noturīgs Eiropas aizsardzības tehniskais un rūpnieciskais pamats, kas garantē piegādes drošību un progresīvas tehnoloģijas, ir svarīgāks nekā jebkad, un tas ir būtisks nodarbinātībai, tirdzniecībai, investīcijām, drošībai un pētniecībai Eiropas Savienībā. Eiropas aizsardzības nozare arī var sekmēt izaugsmi un palīdzēt pēc pandēmijas ilgtspējīgi atlabt ekonomikai. Mums ir jānodrošina, lai tā varētu pilnībā un ātri gūt labumu no civilās inovācijas cikliem, un jānovērš pastāvošie šķēršļi. Mēs arī ieguldīsim divējāda lietojuma tehnoloģijās. Tas ir būtiski, jo mūsu stratēģiskie konkurenti strauji investē kritiskajās tehnoloģijās un apdraud mūsu **piegādes ķēdes** un piekļuvi resursiem. Tā kā tehnoloģiju vide mainās, mūsu jaunie sadarbības satvari mums dod iespēju neatkārtot pagātnē pieļauto sadrumstalotību un neefektivitāti un jau no paša sākuma īstenot Eiropas pieeju. Mēs veicināsim pētniecību, tehnoloģiju izstrādi un inovāciju un samazināsim mūsu stratēģisko atkarību kritisko tehnoloģiju un vērtības ķēžu jomā. Eiropas Komisijas Ceļvedī par kritiskām tehnoloģijām drošībai un aizsardzībai ir ierosināta metodika, ar ko pievērsties šiem izaicinājumiem ar ciešākas ES un dalībvalstu sadarbības palīdzību. Tā arī varētu palīdzēt stiprināt Eiropas ekonomikas un piegādes ķēžu noturību saskaņā ar ES stratēģiju "*Global Gateway*".

Ieguldījumi inovācijā un labāka civilo tehnoloģiju izmantošana aizsardzībā ir ļoti svarīga, lai stiprinātu mūsu **tehnoloģisko suverenitāti**, samazinātu stratēģiskās atkarības un saglabātu intelektuālo īpašumu Eiropas Savienībā. Ar Kritisko tehnoloģiju observatorijas starpniecību mēs turpināsim uzraudzīt un apzināt šīs stratēģiskās atkarības drošības un aizsardzības nozarē. Šos centienus veicinās arī EAA rīcības plāns par jaunām un revolucionārām tehnoloģijām. Mēs arī veicināsim sinerģiju starp civilo, aizsardzības un kosmosa pētniecību un inovāciju un investēsīm kritiskās un jaunās tehnoloģijās un inovācijās drošības un aizsardzības jomā. Mūsu Eiropas aizsardzības tehniskajam un rūpnieciskajam pamatam vajadzēs, lai tiktu stiprināta mūsu piegādes ķēžu noturība un nozaru piekļuve privātam finansējumam. Eiropas Investīciju bankai būtu arī jāizmanto visi savi instrumenti, lai šajos centienos palīdzētu. Tikpat svarīgi ir nodrošināt, lai horizontālā ES politika, piemēram, iniciatīvas ilgtspējīga finansējuma jomā, arī turpmāk atbilstu Eiropas Savienības centieniem veicināt Eiropas aizsardzības rūpniecības **pietiekamu piekļuvi publiskajam un privātajam finansējumam un investīcijām**. Lai identificētu un mazinātu riskus drošībai un sabiedriskajai kārtībai, tostarp saistībā ar ieguldījumiem aizsardzības nozarē, joprojām ir ļoti svarīgi pilnībā izmantot Savienības satvaru un valstu mehānismus **ārvalstu tiešo ieguldījumu izvērtēšanai**. Mēs izpētīsim papildu priekšlikumus mazināt riskus uzņēmumiem, kas ražo kritiskās tehnoloģijas un produktus un veic iegādes ārpus ES. Visās dalībvalstīs pēc iespējas ātrāk būtu jāievieš valsts izvērtēšanas mehānismi. Turklāt būtu vēl vairāk jāstiprina instrumenti, ar ko vēršas pret ārvalstu eksteritoriālajiem pasākumiem un mēģinājumiem veikt ekonomisko spiedienu, kas ietekmē ES stratēģiskās intereses un rūpniecību. Kiberdrošības jomā mēs ātri iedarbināsim Eiropas Kiberdrošības kompetences centru, lai izveidotu spēcīgu Eiropas **kiberrūpniecisko un tehnoloģisko ekosistēmu**, atbalstītu uzņēmumus, kas specializējas kiberdrošības jomā, un vēl vairāk uzlabotu kiberdrošības un kiberaizsardzības resursus un prasmes ES līmenī.

Jaunu un revolucionāru tehnoloģiju izstrāde ir būtiska, lai saglabātu militāras priekšrocības, tostarp, izmantojot tām veltītu budžetu no Eiropas Aizsardzības fonda. Mūsu konkurenti arvien vairāk izmanto stratēģiskās tehnoloģijas un datus, neievērojot spēkā esošās **starptautiskās normas un regulējumu**. Tāpēc mums ir vajadzīgs labāks analītiskais pamats attiecībā uz jaunu un revolucionāru tehnoloģiju tendencēm un atkarībām un to, kā tās arvien vairāk izmanto stratēģiskie konkurenti. Šajā nolūkā mēs izmantosim Komisijas Kritisko tehnoloģiju observatoriju, lai koordinētu un pilnībā izprastu kritiskās atkarības tādās jomās kā pusvadītāji, mākoņdatošana un perifērdatošanas tehnoloģijas, kvantiskā datošana un mākslīgais intelekts. Šajā sakarā mēs balstīsimies arī uz EAA darbu saistībā ar galvenajām stratēģiskajām darbībām. Mēs mazināsim riskus piegādes drošībai un kolektīvi stiprināsim centienus, kopīgi ieguldot tehnoloģijās, kas ir būtiskas drošībai un aizsardzībai, un aizsargājot tās. Mēs sadarbosimies ar visiem partneriem, lai veicinātu attiecīgos ētikas un juridiskos standartus. Šajā ziņā liela nozīme būs mūsu sadarbībai ANO sistēmā, jo īpaši, nosakot un piemērojot kopīgās normas Konvencijā par noteiktiem parastajiem ieročiem.

Visbeidzot, mums jāizmanto inovācija, lai uzlabotu aizsardzības nozares, tostarp KDAP misiju un operāciju, **energoefektivitāti**, nemazinot darbības efektivitāti. Mēs izstrādāsim kopīgus kritērijus un standartus plašākai atjaunojamo energoresursu izmantošanai un ar aizsardzību saistītās kritiskās infrastruktūras noturībai. Īpašs uzsvars tiks likts uz inovāciju un standartiem, kas var palīdzēt samazināt bruņoto spēku vidisko pēdu un radīt iespējas atkārtoti izmantot vērtīgus komponentus un ierobežoti pieejamos materiālus.

Mērķi

Mēs būtiski palielināsim savus aizsardzības izdevumus, lai tie atbilstu mūsu kolektīvi izvirzītajam mērķim mazināt būtiskas militāro un civilo spēju nepilnības. Mēs arī visā Savienībā stiprināsim Eiropas aizsardzības tehnisko un rūpniecisko pamatu, kas arī nodrošina pārrobežu piedalīšanos mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Saskaņā ar tām saistībām, kas pastāvīgajā strukturētajā sadarbībā ir saistoši noteiktas, aizsardzības izdevumi tiks regulāri palielināti reālā izteiksmē, lai tie atbilstu mūsu kolektīvi izvirzītajiem vērienīgajiem mērķiem aizsardzības jomā. Attiecībā uz nākotni – mēs, izmantojot Eiropas Aizsardzības fondu, ES līmenī vēl vairāk palielināsim un piesaistīsim sadarbīgas investīcijas aizsardzībā, tostarp pētniecībā un tehnoloģijās ². Mēs investēsim kritiskās un jaunās tehnoloģijās un inovācijā, mazināsim mūsu stratēģiskās atkarības, padarīsim drošas piegādes ķēdes un pastiprināsim mūsu intelektuālā īpašuma aizsardzību. Mēs arī uz savstarpīguma pamata sadarbosimies ar līdzīgi domājošiem partneriem visā pasaulē, lai palielinātu savstarpējos ieguvumus.

Aizsardzības izdevumi

- Līdz 2022. gada vidum, pilnībā ievērojot valstu prerogatīvas un saskaņā ar mūsu saistībām, tostarp tām, ko esam uzņēmušies citās organizācijās, mēs apmainīsimies viedokļiem par mūsu valstu **mērķiem attiecībā uz lielākiem un efektīvākiem aizsardzības izdevumiem**, lai nodrošinātu atbilstību mūsu drošības vajadzībām, maksimāli uzlabotu rezultātus, palielinātu sadarbību un pilnībā izmantotu apjomradītus ietaupījumus, tostarp ar koordinētu un sadarbīgu Eiropas pieeju un pilnībā izmantojot ES instrumentus.
- Mēs aicinām Komisiju, koordinējot to ar Eiropas Aizsardzības aģentūru, līdz maija vidum nākt klajā ar **analīzi par aizsardzības investīciju nepietiekamību** un ierosināt visas turpmākās iniciatīvas, kas vajadzīgas, lai stiprinātu Eiropas aizsardzības rūpniecisko un tehnoloģisko bāzi.
- Komisija **izstrādās papildu stimulus**, lai stimulētu dalībvalstu sadarbīgas investīcijas stratēģiskās aizsardzības spējās, jo īpaši tajās, kas jāattīsta un/vai kopīgi jāiepērk Eiropas Savienības sadarbības satvaros, un gada ziņojumā par vienoto tirgu ziņos par norisēm, šķēršļiem un iespējām, kas saistītas ar daudznacionāliem aizsardzības spēju projektiem.

Spēju attīstība

- Līdz 2023. gadam mēs **pārskatīsim pamatmērķa procesu** un panāksim, ka militāro spēju attīstība ir atbilstošāka operatīvajām vajadzībām, kas ir būtisks pienesums Spēju attīstības plānam. Līdz 2022. gada vidum tiks izstrādāti detalizēti stratēģiskās plānošanas elementi, kas ir vajadzīgi spēju plānošanas scenāriju pielāgošanai.
- Sākot no 2022. gada **ikgadējās aizsardzības ministru sanāksmes par ES aizsardzības iniciatīvām, kas vērstas uz spēju attīstību**, rīkos un vadīs Augstais pārstāvis/Komisijas priekšsēdētājas vietnieks/Eiropas Aizsardzības aģentūras vadītājs, pilnībā izmantojot esošos formātus.

² Tas tiks darīts, neskarot nākamo ES daudzgadu finanšu shēmu.

- Līdz 2024. gadam tiks izveidots **civilo spēju attīstības process**, lai izvērtētu vajadzīgās spējas, izstrādātu prasības, izanalizētu nepilnības un regulāri pārskatītu progresu, kas gūts saskaņā ar jauno Civilās KDAP paktu.

Stratēģiskās spējas

- Mēs apņemamies izmantot ES aizsardzības iniciatīvas, lai līdz 2025. gadam ievērojami samazinātu būtiskas nepilnības **stratēģisko veicinātāju** jomā, jo īpaši attiecībā uz tiem, kas ir saistīti ar ES ātrās izvietošanas spējām, piemēram, stratēģiskajiem aviopārvadājumiem, kosmosa sakaru līdzekļiem, jūras desanta spējām, medicīniskajiem līdzekļiem, kiberaizsardzības spējām un izlūkošanas, novērošanas un rekognoscēšanas spējām.
- Šajā desmitgadē un pēc tam mūsu spēju attīstības centienos mēs koncentrēsimies uz nākamās paaudzes spējām visās operacionālajās telpās, tostarp sistēmu un apakšsistēmu līmenī, ievērojot *CARD* apzinātās prioritārās jomas, jo īpaši:
 - **Sauszemes operacionālajā telpā** mēs modernizēsim karavīru sistēmas kā pamatu individuālo spēku aizsardzībai un operatīvajai efektivitātei visos operāciju veidos un izstrādāsim kaujas pamattanku sistēmu kā Savienības nākamās paaudzes spējas tradicionālās augstas intensitātes, kā arī križu pārvarēšanas operācijās.
 - **Jūras operacionālajā telpā** – lai uzlabotu situācijas apzināšanos jūrā un spēku aizsardzību, mēs aizstāsim piekrastes un atkrastes patruļkuģus, izstrādājot digitāli tīklā savienotas augstas klases jūras spēku platformas, tostarp jūras bezapkalpes platformas.
 - **Gaisa operacionālajā telpā** mēs, lai nodrošinātu priekšrocības gaisa telpā, izstrādāsim nākotnes kaujas sistēmas kā pilnībā sadarbīgas nākamās paaudzes spējas. Minēto papildinās bezpilota gaisa kuģu sistēmu apkarošanas kompleksi, un tas palīdz izveidot Eiropas standartu piekļuves ierobežošanas un teritorijas bloķēšanas spējām.
 - **Kosmosa operacionālajā telpā** mēs izstrādāsim jaunus sensorus un platformas Zemes novērošanai no kosmosa, kā arī tehnoloģijas kosmosa situācijas apzināšanai un kosmosā bāzētiem sakaru pakalpojumiem.
 - **Kibertelpā** mēs pastiprināsim mūsu centienus attīstīt un savienot mūsu spējas, lai nodrošinātu nepieciešamo noturību un spēju rīkoties visās jomās, jo īpaši, koncentrējoties uz pastiprinātu militāro mobilitāti, kas ir būtisks veicinātājs.
- Lai saglabātu spēju attīstīt spējas Eiropā, mēs līdz 2023. gadam īstēsim pasākumus, lai veicinātu un atvieglotu aizsardzības rūpniecības **piekļuvi privātajam finansējumam**, šim nolūkam arī pēc iespējas labāk izmantojot Eiropas Investīciju banku.

- Mēs izstrādāsim papildu stimulus, lai veicinātu dalībvalstu sadarbīgas investīcijas **kopīgos projektos un kopīgā iepirkumā** to aizsardzības spēju jomā, kuras sadarbojoties tiek attīstītas Eiropas Savienībā. Tajā cita starpā ir ietverts:
 - līdz 2023. gada sākumam – darbs pie Komisijas priekšlikuma, kurš dotu iespēju paredzēt **atbrīvojumu no PVN**, lai atbalstītu kopīgo iepirkumu un atbildību par aizsardzības spējām, kuras sadarbojoties tiek attīstītas ES;
 - līdz 2023. gada vidum – darbs pie gaidāmajiem **jaunu finansēšanas risinājumu** priekšlikumiem, lai dalībvalstīm atvieglotu kopīgu iepirkumu ES stratēģisko aizsardzības spēju jomā;
 - pēc EAF starpposma novērtējuma – darbs pie iespējama grozījuma Eiropas Aizsardzības fonda regulā, lai pielāgotu un stiprinātu **EAF piemaksu sistēmu**, ja dalībvalstis apņemas kopīgi iepirkt un/vai turēt īpašumā aizsardzības spējas, kas tiek attīstītas.

Stratēģiskās tehnoloģijas un atkarības drošības un aizsardzības jomā

- Līdz 2022. gadam mēs, strādājot partnerībā ar Komisiju, Eiropas Aizsardzības aģentūrā izveidosim **Aizsardzības inovācijas centru**, lai izmantotu sinerģiju, kas tajā pastāv ar saistītiem darba virzieniem, tostarp ar ES aizsardzības inovācijas shēmu. Šā centra parametri tiks noteikti Eiropas Aizsardzības aģentūrā.
- Sākot ar 2022. gadu, mēs turpināsim izmantot **Kritisko tehnoloģiju observatoriju**, lai identificētu stratēģiskās atkarības aizsardzības nozarē, un samazināsim tās, izmantojot ES un dalībvalstu instrumentus un politiku un izpētot visas iespējamās nepilnības pieejamajos instrumentos un politikā. Mēs strādāsim kopā ar Komisiju un EAA, lai jau no paša sākuma izstrādātu stratēģisku, koordinētu ES mēroga pieeju kritiskām tehnoloģijām, kas ir nozīmīgas drošībai un aizsardzībai. Šajā sakarā mēs balstīsimies arī uz EAA darbu saistībā ar galvenajām stratēģiskajām darbībām. Mēs arī turpmāk izmantosim **ES sistēmu ārvalstu tiešo ieguldījumu kontrolei**, ja investīcijas ES aizsardzības nozarē apdraud drošību vai sabiedrisko kārtību. Mēs izpētīsim papildu priekšlikumus šādu risku mazināšanai ES aizsardzības nozarē.
- No 2022. gada mēs, pamatojoties uz EAA Visaptverošo stratēģiskās pētniecības programmu un Eiropas Komisijas ierosināto Ceļvedi par kritiskām tehnoloģijām drošībai un aizsardzībai, turpināsim veicināt pētniecību, tehnoloģiju izstrādi un inovāciju visā ES un mazināsim mūsu **stratēģiskās atkarības** tehnoloģiju jomā un vērtības ķēdēs, kuras ir kritiski svarīgas drošībai un aizsardzībai.
- 2023. gadā mēs kopā ar Komisiju izvērtēsim risku mūsu **kritiskās infrastruktūras piegādes ķēdēm**, īpaši digitālajā telpā, lai labāk aizsargātu ES drošības un aizsardzības intereses.

5. PARTNERI

Partnerības ir būtisks instruments, lai atbalstītu ES vērienīgo mērķi būt globālam stratēģiskam spēlētājam. Spēcīgāka un drošības un aizsardzības jomā spējīgāka Eiropas Savienība būs ieguvums arī partneriem. Tie var mums palīdzēt **uzturēt noteikumus balstīto starptautisko kārtību un efektīvu multilaterālismu**, kuru centrā ir ANO, noteikt starptautiskas normas un standartus un veicināt mieru un drošību visā pasaulē. Mēs veicināsim speciāli pielāgotas partnerības, ja tās ir **savstarpēji izdevīgas**, kalpo ES interesēm un atbalsta mūsu vērtības, īpaši tad, ja ir kopīga apņēmšanās īstenot integrētu pieeju konfliktiem un krīzēm, spēju veidošanai un noturībai. Šajā sakarā būtiska nozīme ir arī ciešai KĀDP jautājumu saskaņošanai, jo īpaši, ja ir apdraudētas kopīgas intereses. Mums ir ilga pieredze darbā līdzās **partneriem**, un mēs aktīvi cenšamies tos iesaistīt civilajās un militārajās KDAP misijās un operācijās.

Ir īpaši svarīgi, lai mūsu stratēģiskās partnerības izmantotu savu potenciālu un lai mēs pievērstos patlaban notiekošajām fundamentālajām pārmaiņām drošības jomā. Mēs turpināsim investēt **partneru noturībā** kaimiņvalstīs un vēl tālāk, jo īpaši, izmantojot plašāku Savienības instrumentu klāstu miera, drošības, kaimiņattiecību, attīstības un sadarbības jomā.

Daudzpusējie un reģionālie partneri

ES stratēģiskā partnerība ar NATO ir būtiska mūsu eiroatlantiskajai drošībai, kā tas ir vēlreiz pierādījies saistībā ar Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu 2022. gadā. ES joprojām ir apņēmības pilna vēl vairāk uzlabot šo svarīgo partnerību, arī lai veicinātu transatlantisko saikni. Pamatojoties uz vēl nepieredzēto progresu, kas kopš 2016. gada ir panākts sadarbības stiprināšanā ar **NATO**, ir jāveic turpmāki vērienīgi un konkrēti pasākumi, lai izstrādātu kopīgus risinājumus esošajiem un jauniem apdraudējumiem un izaicinājumiem. Galvenie šīs sadarbības pīlāri ir 2016. un 2018. gadā parakstītās kopīgās deklarācijas. Saskaņā ar šīm kopīgajām deklarācijām un pamatojoties uz iekļautības, savstarpīguma, atklātības un pārredzamības principiem, kā arī uz abu organizāciju lēmumu pieņemšanas autonomiju, mēs turpināsim mūsu **ciešo un savstarpēji izdevīgo sadarbību**. Mēs turpināsim uzlabot pašreizējo sadarbību politiskā dialoga, informācijas apmaiņas, krīžu pārvarēšanas operāciju, militāro spēju attīstības un militārās mobilitātes jomās. Mēs padarīsim intensīvāku kopīgo darbu pie drošības uzlabošanas jūrā un cīņā pret hibrīddraudiem, tostarp pret ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un pie kibertelpas drošības nodrošināšanas, kā arī darbu pie Sieviešu, miera un drošības programmas īstenošanas. Turklāt mēs paplašināsim mūsu sadarbību attiecībā uz jaunām un revolucionārām tehnoloģijām, klimata pārmaiņām un aizsardzību, noturību un kosmisko telpu.

Lai uzlabotu **politisko dialogu**, mēs biežāk rīkosim iekļaujošākas kopīgās ES un NATO augsta līmeņa sanāksmes, kurās galvenā uzmanība tiks veltīta stratēģiski nozīmīgiem jautājumiem. Tiks pastiprināta mērķorientēta informācijas apmaiņa, regulāri rīkojot kopīgas ES Politikas un drošības komitejas un Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmes. Mūsu partnerības pamatiezīme ir sadarbība ar NATO personāla līmenī, tomēr to var pastiprināt vēl vairāk, īstenojot intensīvāku stratēģisko komunikāciju, koordinējot un/vai pieņemot kopīgus paziņojumus un rīkojot kopīgas ES un NATO augstākā līmeņa pārstāvju vizītes. Būtu jāstiprina dialogs un sadarbība, palielinot apmaiņu ar NATO drošības vides novērtēšanā, sākot ar **kopīgu situācijas apzināšanu** un beidzot ar prognozēšanas pasākumiem. Šajā ziņā ļoti liela nozīme ir mūsu spējai nodrošināt apmaiņu ar neklasificētu un klasificētu informāciju.

ES un NATO rīkotās **paralēlās un koordinētās mācības** veicina informācijas apmaiņu un uzlabo mūsu gatavību risināt abpusēji svarīgas drošības problēmas, tostarp novērst sarežģītus hibrīduzbrukumus. Tomēr ir jāpilnveido mūsu pieeja mācībām, lai efektīvāk pievērstos pašreizējām mainīgajām ģeopolitiskajām un tehnoloģiskajām tendencēm. Īpaši svarīgi būs diskutēt, balstoties uz scenāriju, un svarīgi būs turpmākajās mācībās vēl vairāk iekļaut **militāro mobilitāti**. Pāreja uz **kopīgām un iekļaujošām mācībām** būtu patiens pastiprinātās ES un NATO sadarbības virzītājs un veids, kā palielināt uzticēšanos, uzlabot sadarbību un padziļināt mūsu partnerattiecības. Šajā nolūkā ir jāveic pienācīga informācijas apmaiņa.

Lai uzturētu spēkā noteikumus balstītu multilaterālismu un ANO Statūtu principus, mums ir jāpastiprina mūsu stratēģiskā partnerība ar **Apvienoto Nāciju Organizāciju (ANO)**. Mēs nodrošināsim saskaņotību ar ANO darbībām miera un drošības jomā un atbalstīsim to ieteikumu īstenošanu, kuri iekļauti ANO ģenerālsekretāra ziņojumā "Mūsu kopīgā programma", tostarp "Jaunajā programmā mieram". Mēs būtiski pastiprināsim savu politisko dialogu ar ANO, izmantojot augsta līmeņa politisko iesaisti un kopīgus paziņojumus.

Civilajās un militārajās misijās un operācijās mēs strādājam kopā ar ANO daudzos operāciju apgabalos, tomēr mēs varam paveikt vairāk, lai palīdzētu stiprināt, savienot, aizstāt vai papildināt ANO uzdevumus un misijas. Šajā sakarībā mēs stiprināsim savu stratēģisko partnerību ar ANO miera operāciju un krīžu pārvarēšanas jomā, tostarp, īstenojot jauno kopīgo prioritāšu kopumu attiecībā uz miera operācijām un krīžu pārvarēšanu 2022.–2024. gadam. Tas jo īpaši nozīmē arī **operatīvāku koordināciju** uz vietas un sadarbību situatīvās plānošanas un savstarpēja atbalsta jomā. Tāpēc mēs pilnībā izmantosim ES un ANO Pamatnolīgumu par savstarpēju atbalstu mūsu attiecīgajām misijām un operācijām uz vietas. Mēs arī turpināsim veicināt Sieviešu, miera un drošības programmu un pastiprināsim mūsu sadarbību attiecībā uz bērniem bruņotos konfliktos.

Lai ES un ANO spētu stāties pretī nākotnes izaicinājumiem, ir vajadzīga dinamiskāka pieeja **agrīnai brīdināšanai, konfliktu novēršanai un mediācijai**. Strukturēta informācijas apmaiņa, kopīga potenciālo scenāriju analīze, stratēģiskā prognozēšana un dzimumresponsīva konfliktu analīze var palīdzēt pēc iespējas labāk izmantot mūsu zināšanas un zinātību. Tas ir svarīgi, ja vēlamies reaģēt uz tādiem jauniem izaicinājumiem kā klimata pārmaiņas, pandēmijas, terorisms, organizētā noziedzība, jaunas un revolucionāras tehnoloģijas un hibrīddraudī, tostarp kibernetiskie uzbrukumi un dezinformācija.

Mēs stiprināsim mūsu sadarbību ar **Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO)**, īpaši konfliktu novēršanas un krīžu pārvarēšanas jomā. Veidojot ciešākas operacionālās saiknes ar EDSO Rietumbalkānos, austrumu kaimiņreģionā un Centrālāzijā, mēs izpētīsim, kā ES varētu ciešāk sadarboties ar EDSO klātienes misijām un stiprināt attiecības ar EDSO Konfliktu novēršanas centru. Uzsvars tiks likts uz **uzticēšanās veicināšanas pasākumiem un informācijas koplietošanu** agrīnās brīdināšanas, konfliktu novēršanas, krīzes pārvarēšanas, drošības pārvaldības un reformu un pēckonflikta stabilizēšanas nolūkā. Mūsu sadarbību var sekmēt kopīgi ES un EDSO pasākumi, piemēram, apmācība un apmaiņa ar paraugpraksi un gūto pieredzi.

Mēs turpināsim stiprināt stratēģisko sadarbību ar **Āfrikas Savienību (ĀS)**, pamatojoties uz politisko dialogu un operatīvo iesaisti, sākot no Somālijas līdz Sāhelas reģionam. To ir iespējams panākt, veicot kopīgus apmeklējumus klātienē un ciešāku koordinēšanu plānošanas un īstenošanas līmenī. Mēs centīsimies veidot **stabilāku un līdzsvarotāku** drošības partnerību ar Āfrikas partneriem. Tālab ES veidos ciešākas operacionālās saiknes ar reģionālām un apakšreģionālām organizācijām, piemēram, ar Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienu (*ECOWAS*) un Sāhelas G5, Dienvidāfrikas attīstības kopienu (*DAK*) un Starpvaldību attīstības iestādi (*IGAD*). Būdamā uzticams drošības garants, ES pastiprinās centienus atbalstīt Āfrikas vadītās iniciatīvas, kas veicina mieru un drošību Āfrikas kontinentā, tostarp Āfrikas vadītās miera atbalsta operācijas. Šajā sakarībā mēs veicināsim ĀS cilvēktiesību ievērošanas sistēmas īstenošanu. Lai uzlabotu savu situācijas apzināšanos, mēs veidosim savstarpējus militāro struktūru un policijas kontaktus ar Āfrikas partneriem. Turklāt mēs pastiprināsim ES, ANO un ĀS trīspusējo sadarbību, kā arī ANO Drošības padomē mēs uzlabosim koordināciju starp trim dalībvalstīm no Āfrikas (A3) un ES dalībvalstīm.

Ņemot vērā, ka Indijas un Klusā okeāna reģions kļūst arvien nozīmīgāks, mēs sadarbosimies ar **Dienvidausturumāzijas valstu asociāciju (*ASEAN*)**, lai uzlabotu kopīgu informētību un apmaiņu ar informāciju par vardarbīgu ekstrēmismu, ķīmiskajiem, bioloģiskajiem, radioloģiskajiem un kodoldraudiem, kibernetisko drošību, jūras drošību, transnacionālo noziedzību, humāno palīdzību un katastrofu seku likvidēšanu un krīzes pārvarēšanu. Lai nodrošinātu pilntiesīgu dalību paplašinātajā *ASEAN* aizsardzības ministru sanāksmē, mēs izmantosim visas iespējas iesaistīties kopīgos informētības veicināšanas pasākumos ar *ASEAN* un sniegt ieguldījumu tās centienos izveidot Āzijas mēroga drošības pasākumus. Savā darbā, jo īpaši ar *ASEAN* Reģionālā foruma starpniecību, mēs vēl vairāk pastiprināsim savu ieguldījumu drošībā un klātbūtni **Indijas un Klusā okeāna reģionā**.

Tiks pilnveidota turpmāka sadarbība ar citām reģionālām organizācijām, tostarp Arābu valstu līgu (*LAS*) un Persijas līča sadarbības padomi (*GCC*).

Pielāgotas divpusējās partnerības

Mēs saskaņotāk, konsekventāk un visaptverošāk sadarbosimies ar mūsu **divpusējiem partneriem** visā pasaulē, tostarp pilnībā izmantojot un stiprinot mūsu militāro padomnieku un terorisma apkarošanas ekspertu tīklu ES delegācijās. Mēs turpināsim veidot **pielāgotas partnerības**, pamatojoties uz kopīgām vērtībām un interesēm, vienlaikus ņemot vērā mūsu pašreizējo attiecību intensitāti un īpašās iezīmes. Šajā nolūkā mēs sistemātiskāk iekļausim drošības un aizsardzības jautājumus mūsu politiskajos dialogos ar partneriem. Turklāt mēs rīkosim **ES Drošības un aizsardzības partnerības forumu** reizi divos gados, lai pulcinātu kopā mūsu partnerus. Forums sniegs iespēju augstā politiskā līmenī apspriest aktuālus un tematiskus jautājumus, kas saistīti ar drošību un aizsardzību. Tas dos iespēju Eiropas Savienībai pulcināt kopā partnerus un demonstrēt to atbalstu Savienības ieguldījumam starptautiskā miera un drošības veicināšanā un saistībā ar izaicinājumiem, ar kuriem mēs saskaramies. Tā nolūks ir pastiprināt partnerības, veidojot kopīga mērķa apziņu. Tas palīdzēs uzlabot koordinētu starptautisko centienų efektivitāti, vienlaikus palielinot ES rīcības uzticamību un leģitimitāti.

Stratēģiski svarīga ir mūsu partnerība ar **Amerikas Savienotajām Valstīm**, un mums ir savstarpēji izdevīgā veidā jāpadziļina sadarbība drošības un aizsardzības jomā. Mēs jau sadarbojamies ar ASV gan dažādās drošības un aizsardzības politikas jomās, gan reāli uz vietas. Tomēr mums ir jāizmanto ES un ASV 2021. gada jūnija samita paziņojuma radītais impulss. **Īpašais stratēģiskais dialogs par drošību un aizsardzību** starp ES un ASV ir svarīgs pavērsiens transatlantiskās partnerības nostiprināšanā. Tas veicinās ciešāku un savstarpēji izdevīgāku sadarbību tādās jomās kā attiecīgas drošības un aizsardzības iniciatīvas, atbrūošānās un ieroču neizplatīšana, jaunu un revolucionāru tehnoloģiju ietekme, klimata pārmaiņas un aizsardzība, kiberaizsardzība, militārā mobilitāte, hibrīddraudu, tostarp ārvalstu īstenotas informācijas manipulācijas un iejaukšanās, novēršana, krīžu pārvarēšana un attiecības ar stratēģiskajiem konkurentiem.

Mēs padziļināsim konstruktīvās attiecības ar **Norvēģiju**, kas ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) ir mūsu visciešāk asociētā partnere, kā arī ar **Kanādu**, ar kuru mums ir ilgstoša sadarbība drošības un aizsardzības jomā, kas apliecina mūsu kopīgo apņemšanos veicināt mieru un drošību. Mēs augstu vērtējam drošībai un aizsardzībai veltītos dialogus ar šiem un citiem līdzīgi domājošiem partneriem. Mēs joprojām esam gatavi ar **Apvienoto Karalisti** plaši un vērienīgi strādāt kopā drošības un aizsardzības jomā.

Ar **Turciju**, kas sniedz ieguldījumu KDAP misijās un operācijās, mēs turpināsim sadarboties tajās jomās, kur mums ir kopīgas intereses. Mēs joprojām esam apņēmības pilni attīstīt savstarpēji izdevīgu partnerību, taču tam ir vajadzīga līdzvērtīga apņemšanās arī no Turcijas puses virzīties pa sadarbības un pastāvīgas deeskalācijas ceļu un ņemt vērā ES bažas, kā izklāstīts Eiropadomes locekļu 2021. gada 25. marta paziņojumā.

Mēs joprojām esam apņēmības pilni uzlabot sabiedrību un demokrātisko procesu, politisko institūciju un kritiskās infrastruktūras noturību **Rietumbalkānos**, kā arī nostiprināt kibernetisko drošību, vērsties pret dezinformāciju un atbalstīt terorisma apkarošanas centienus reģionā. Lai palīdzētu veidot civilās un militārās spējas un noturību reģionā, ārkārtīgi svarīgi ir cieši sadarboties ar ANO, NATO un EDSO. Mēs atzinīgi vērtējam ieguldījumu, ko mūsu partneri Rietumbalkānos ir regulāri snieguši mūsu KDAP misijām un operācijām.

Ņemot vērā draudus mūsu **austrumu partneru** suverenitātei, stabilitātei, teritoriālajai integritātei un pārvaldībai, mēs pastiprināsim mūsu sadarbību drošības un aizsardzības jomā, lai stiprinātu to noturību. Mēs turpināsim atbalstīt Ukrainu un tās iedzīvotājus kopā ar saviem starptautiskajiem partneriem, tostarp, sniedzot papildu politisko, finansiālo, humanitāro un apgādes atbalstu. Izaicinājumi, ar kurām saskaras Gruzija un Moldovas Republika, tostarp naidīga Krievijas iejaukšanās un plaša militāro instrumentu un hibrīdtaktikas izmantošana, apdraud to stabilitāti un demokrātiskos procesus un tieši ietekmē mūsu pašu drošību. Tāpēc mēs turpināsim cieši sadarboties ar minētajām valstīm un atkārtoti apliecināsim nelokāmo atbalstu to suverenitātei un teritoriālajai integritātei un apņemību saistībā ar to. Tā kā tās ir ciešas ES partneres, tiks pastiprināti speciāli dialogi un sadarbība ar Ukrainu, Gruziju un Moldovas Republiku, jo īpaši tādās jomās kā hibrīddraudu novēršana, dezinformācija un kibernetiskā drošība. Mēs augstu vērtējam to ieguldījumu mūsu KDAP misijās un operācijās. Mēs arī atbalstīsim mūsu austrumu partnerus noturības veidošanā ar dažādiem instrumentiem, tostarp ar palīdzības pasākumiem.

Dienvīdu kaimiņreģionā globāli un reģionāli izaicinājumi ir saasinājuši un izgaismojuši mūsu savstarpējo atkarību un nepieciešamību izveidot ciešākas partnerības drošības un aizsardzības jomā. Mēs it īpaši uzsveram, ka terorisms, vardarbīgs ekstrēmisms, radikalizācija, kibernetiskie draudi un hibrīddraudi, kā arī organizētā noziedzība un aizvien lielāki izaicinājumi saistībā ar neatbilstīgu migrāciju ir būtiski draudi, kas ietekmē abus Vidusjūras krastus un bieži vien ir savstarpēji saistīti. Šajā kontekstā mēs piedāvāsim visaptverošākos drošības pasākumu kopumus tiem dienvīdu kaimiņreģiona partneriem, kas ir gatavi pastiprināt sadarbību vairākos jautājumos, tostarp operatīvajā sadarbībā. Mēs arī uzsveram, ka ir jāpalielina ES ieguldījums mierā un stabilitātē Tuvajos Austrumos un Persijas līcī.

Mūsu **Āfrikas partneru** drošības uzlabošana joprojām ir viena no mūsu galvenajām prioritātēm. Mēs iesaistīsimies ar visu ES drošības un aizsardzības instrumentu klāstu, īpaši ar militārām un civilām misijām un operācijām, miera un stabilizācijas programmām, palīdzības pasākumiem un finansiālu atbalstu. Vēl jo svarīgāk tas ir tādēļ, ka mēs esam liecinieki arvien plašākai mūsu stratēģisko konkurentu klātbūtnei reģionā no Sāhelas līdz Āfrikas ragam. Mēs centīsimies izveidot drošības un aizsardzības dialogus un sadarbību ar Āfrikas partneriem šajos jautājumos. Mēs labāk sasaistīsim militāro palīdzību ar strukturālo reformu, tostarp cilvēkresursu pārvaldību, kā arī ar civilo spēju veidošanu un drošības sektora reformu. Mēs palīdzēsim saviem partneriem stiprināt to noturību pret tradicionāliem draudiem un hibrīddraudiem, pret dezinformāciju un kibernetiskiem draudiem, kā arī pret klimata pārmaiņām. Mēs savās KDAP misijās un operācijās centīsimies iesaistīt spējīgus partnerus no Āfrikas, kā arī palielināsim savu atbalstu to centieniem, kas vērsti pret nestabilitāti un terorismu.

Ar ES stratēģiju Indijas un Klusā okeāna reģionam mēs centīsimies veicināt atvērtu un uz noteikumiem balstītu reģionālās drošības arhitektūru, tostarp drošas jūras sakaru līnijas, spēju veidošanu un pastiprinātu jūras spēku klātbūtni **Indijas un Klusā okeāna reģionā**. Mums jau notiek konstruktīvas konsultācijas drošības un aizsardzības jomā un sadarbība drošības jomā ar Indijas okeāna un Klusā okeāna reģiona valstīm, piemēram, ar Japānu, Korejas Republiku, Indiju, Indonēziju, Pakistānu un Vjetnamu. Mēs esam apņēmušies strādāt ar līdzīgi domājošiem partneriem, izmantojot operatīvu sadarbību uz vietas, jo īpaši, ja ar šiem centieniem tiek atbalstītas reģionālās miera un drošības struktūras un iniciatīvas. ES ir veikusi virkni **kopīgu jūras spēku mācību un piestāšanu ostā**, visnesenāk kopā ar Japānu, Korejas Republiku, Džibutiju un Indiju. Tādas vienību/apakšvienību mācības kļūs par standarta praksi un palīdzēs mums panākt drošu un atklātu Indijas okeāna un Klusā okeāna reģionu. Mēs turpināsim dialogu un konsultācijas ar Ķīnu, ja tas ir mūsu interesēs, jo īpaši par tādiem jautājumiem kā starptautisko jūras tiesību ievērošana, miermīlīga strīdu izšķiršana un noteikumos balstīta starptautiskā kārtība un cilvēktiesības.

Mums ir jāpadziļina partnerība ar **Latīņameriku**, balstoties uz īpašu drošības un aizsardzības dialogu ar Kolumbiju un Čīli. Atzīstot, ka partneri Latīņamerikā ir devuši ieguldījumu KDAP misijās un operācijās, mēs kolektīvi varam darīt vairāk, lai palīdzētu tiem novērst hibrīddraudus, kibernetiskus draudus un organizēto noziedzību, kā arī iesaistīties dialogā un darbībā saistībā ar klimatu un drošību, un jūras drošību. Mūsu mērķis ir arī turpināt veicināt Latīņamerikas valstu dalību ES drošības un aizsardzības centienos.

Partneru **spēju veidošanā** tiks īstenota **ciešāk pielāgota un integrētāka pieeja**. Tas, jo īpaši krīzes pārvarēšanas situācijās, varētu arī nozīmēt partneru bruņoto spēku un drošības spēku apmācību, konsultēšanu, mentorēšanu un aprīkošanu. Lai gan Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments joprojām ir galvenais finanšu instruments drošības un stabilitātes atbalstam ārvalstīs un tas būtu pēc iespējas jāizmanto, **Eiropas Miera mehānisms** pastiprinās mūsu centienus palīdzēt veidot aizsardzības spējas, papildinot mūsu KDAP krīžu pārvarēšanas centienus. Mums militārā palīdzība ir arī labāk jāsasaista ar civilo spēju veidošanu, drošības sektora reformu, pārvaldību, tiesiskuma, starptautisko tiesību un cilvēktiesību ievērošanu, demokrātisko pārraudzību un ar spēju reaģēt uz hibrīddraudiem, dezinformāciju un kibernetiskiem uzbrukumiem. Koordinācijai ar Komisijas programmām un instrumentiem būs izšķiroša nozīme veiksmīgā mūsu darbību īstenošanā.

Mēs atzinīgi vērtējam visu mūsu partneru **ieguldījumu mūsu KDAP misijās un operācijās** un mudinām tos atvēlēt vairāk personāla un spēju mūsu misijām un operācijām kā daļu no savstarpējiem centieniem veicināt starptautisko mieru un drošību. Šajā nolūkā mēs palīdzēsim mūsu partneriem stiprināt to spējas sniegt ieguldījumu KDAP misijās un operācijās. 2021. gadā mēs jau esam pastiprinājuši kārtību trešo valstu līdzdalībai KDAP misijās un operācijās, nodrošinot informācijas koplietošanu plašākā līmenī visās plānošanas stadijās.

Mērķi

Mūsu mērķis ir padziļināt mūsu sadarbību ar partneriem un vēl vairāk pielāgot mūsu partnerības paketes. Mēs uzturēsim un padziļināsim savus drošības un aizsardzības dialogus, kopīgo situācijas apzināšanos un kopīgo apmācību un mācības. Mēs strādāsim ar partneriem, lai cīnītos pret hibrīddraudiem, dezinformāciju un kibernetiskiem uzbrukumiem. Mūsu pieeja būs arī – apmierināt partneru vajadzības spēju veidošanas un atbalsta jomā.

Daudzpusēji

- No 2022. gada, pamatojoties uz kopīgajām deklarācijām, mēs vēl vairāk stiprināsim, padziļināsim un paplašināsim mūsu stratēģisko partnerību, politisko dialogu un sadarbību ar **NATO** visās saskaņotajās mijiedarbības jomās, tostarp jaunos svarīgos darba virzienos, piemēram, noturība, jaunas revolucionāras tehnoloģijas, klimats un aizsardzība, un kosmiskā telpa.
- Sākot ar 2022. gadu, mēs īstenojam jaunu kopīgu prioritāšu kopumu **ES un ANO sadarbībai** (2022-2024) un jo īpaši veiksime kopīgu potenciālo scenāriju analīzi un stratēģisko prognozēšanu, kopīgu, dzimumresponsīvu konflikta analīzi un vēl vairāk veicināsim savu politisko un operatīvo koordināciju un sadarbību, kā arī informācijas apmaiņu, tostarp, ar ES Satelītcentra starpniecību nodrošinot satelītattēlus.
- 2022. gadā mēs Briselē sarīkosim pirmo divgadīgo **Drošības un aizsardzības partnerības forumu**, kurā pēc Augstā pārstāvja ielūguma sapulcināsim kopā daudzpusējos, reģionālos un divpusējos partnerus.

Reģionāli

- Sākot no 2022. gada mēs padziļināsim politisko dialogu un stiprināsim sadarbību ar **EDSO, Āfrikas Savienību** un **ASEAN** tādās jomās kā konfliktu novēršana, kopīga situācijas apzināšanās un noturība. Turklāt mēs:

- centīsimies ar **EDSO** izstrādāt kopīgu konfliktu novēršanai un krīzes pārvarēšanai veltītu ceļvedi ar konkrētām reģionālām un tematiskām darbībām,
- atjaunosim un pastiprināsim savu sadarbību ar Āfrikas Savienību, ņemot vērā ES un ĀS samitu 2022. gada februārī. Mēs it īpaši pastiprināsim savu atbalstu adekvātai apmācībai, spēju veidošanai un aprīkojumam, autonomu Āfrikas vadītu miera operāciju stiprināšanai un paplašināšanai, tostarp, šim nolūkam izmantojot ES misijas un palīdzības pasākumus, kā arī tiesībaizsardzības spēju veidošanu. Mūsu mērķis būs kopīgi ar **Āfrikas Savienību** veikt apmeklējumus uz vietas un censties panākt ciešāku koordināciju operatīvās plānošanas un īstenošanas līmenī; mēs arī intensificēsim trīspusējo ES, ĀS un ANO sadarbību.

Divpusēji

- Mēs īstenojam ciešāku un savstarpēji izdevīgu sadarbību ar **ASV**. Sākot ar 2022. gadu, mēs virzīsimies uz priekšu speciālā drošības un aizsardzības dialogā, balstoties uz 2021. gada jūnija samita paziņojumu.
- Pamatojoties uz pastāvošajiem dialogiem, mēs padziļināsim savu sadarbību ar **Norvēģiju** un **Kanādu**. Mēs joprojām esam gatavi ar **Apvienoto Karalisti** strādāt kopā drošības un aizsardzības jomā..
- Mēs pastiprināsim dialogus par drošību un aizsardzību ar saviem partneriem **Rietumbalkānos**, savos **austrumu un dienvidu kaimiņreģionos**, **Indijas okeāna un Klusā okeāna reģionā** un **Latīņamerikā**. Turklāt mēs jo īpaši:
 - stiprināsim mūsu sadarbību ar **Austrumu partneriem** drošības un aizsardzības jomā, lai stiprinātu to noturību, tostarp pret hibrīduzbrukumiem un kibercibēšanu, un palielināsim pielāgotu atbalstu un spēju veidošanu drošības un aizsardzības jomā;
 - atbalstīsim centienus stiprināt savu partneru noturību **Rietumbalkānos**;
 - piedāvāsim vispusīgākus drošības pasākumu kopumus partneriem **dienvidu kaimiņreģionā**;
 - ņemot vērā ES un ĀS samitu 2022. gadā, mēs centīsimies **Āfrikas partnerus** vēl vairāk iesaistīt savos drošības un aizsardzības centienos kontinentā un atbalstīt Āfrikas vadītās iniciatīvas, kas veicina mieru un drošību, it īpaši Āfrikas vadītās miera operācijas;
 - līdz 2023. gadam kopā ar **Indijas un Klusā okeāna reģiona** partneriem mēs papildus biežākai pietāšanai ES ostās un patruļām rīkosim vienību/apakšvienību mācības jūrā.
- Papildinot savus krīzes pārvarēšanas centienus, mēs pilnībā izmantosim Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu un citas attiecīgās ES programmas, kā arī plašāk izmantosim Eiropas Miera mehānismu, lai intensīvāk veidotu spējas un lai **apmācītu un ekipētu** savus partnerus Āfrikā, mūsu austrumu un dienvidu kaimiņreģionā un Rietumbalkānos, kā arī lai stiprinātu to noturību pret hibrīddraudiem.
- Lai palielinātu savus starptautiskos diplomātiskos centienus drošības un aizsardzības jomā, mēs palielināsim **militāro padomnieku** un **terorisma apkarošanas ekspertu** tīklu ES delegācijās.

6. NOBEIGUMS

Pasaule, kurā dzīvojam, strauji un krasi mainās. Eiropā ir izcēlies liels karš. Kā Eiropas Savienība mēs veicam tūlītējus un vēl nepieredzētus pasākumus. Kopā ar partneriem mēs aizstāvam Eiropas un globālo drošības kārtību. Turklāt mēs nostiprinām savu ģeopolitisko pozīciju.

Šajā Stratēģiskajā kompasā ir sīki izklāstīts, kā Eiropas Savienība un tās dalībvalstis **stiprinās mūsu drošību un aizsardzību**. Nākamās desmitgades laikā mēs spersim milzīgu soli uz priekšu, lai kļūtu par pārliecinošāku un izlēmīgāku drošības garantu, kas ir labāk sagatavots, lai pievērstos pašreizējiem un turpmākiem apdraudējumiem un izaicinājumiem. Mūsu vērienīgajos plānos būtiska loma ir mūsu kopīgas izvietojšanas, mācību un plānošanas spējām. Turklāt mums ir jābūt noturīgākiem pret hibrīddraudiem, kibernetiskiem un ar klimatu saistītiem riskiem, dabas katastrofām un pandēmijām. Mums ir sev jānodrošina piekļuve stratēģiskām operacionālajām telpām. Mūsu investīcijām ir jābūt lielākām un efektīvākām. Mērķtiecīgākas un koordinētākas investīcijas inovatīvās aizsardzības spējās un mehānismos palielinās mūsu spēju rīkoties un samazināt nevēlamas stratēģiskas atkarības. Un mūsu pastiprinātās partnerības palielinās mūsu drošību. Virzot šo uz priekšu, mums ir jānodrošina sinerģijas ar darbu pie drošības savienības, kā arī ar citām attiecīgajām Komisijas politikas jomām un iniciatīvām.

Darbības, kas izklāstītas šajā Stratēģiskajā kompasā, ir vērienīgas, bet sasniedzamas ar noturīgu politisku apņemšanos. Šajā Kompasā ir sniegta **stratēģiskā perspektīva** un detalizēti izklāstīti instrumenti un iniciatīvas, kas nepieciešami, lai nodrošinātu ātrāku, izlēmīgāku un stabilāku ES rīcību. Neraugoties uz pēdējos gados sasniegto nozīmīgo progresu, ES kopumā nav pietiekami apgādāta, lai stātos pretim visam apdraudējumu un izaicinājumu klāstam, ar ko tā saskaras. Ņemot vērā pašreizējos drošības izaicinājumus, mums tas ir ātri jāmaina, un mums ir jāsatuvina savas vēlmes un darbības.

Augstais pārstāvis, apspriežoties ar Komisiju un Eiropas Aizsardzības aģentūru, sniegs ikgadēju ziņojumu par panākto progresu, kas būs pamats, uz kura Eiropadome nodrošinās politisku vadību mūsu centieniem. Balstoties uz pārskatīto apdraudējuma analīzi 2025. gadā un uz svarīgāko paredzēto mērķu sasniegšanu, Augstais pārstāvis iesniegs priekšlikumus par iespējamu **šā Stratēģiskā kompasa pārskatīšanu**. Kopīgi mēs īstenojam savus kopīgos drošības un aizsardzības mērķus – uzcelt tādu Eiropas Savienību, kas aizsargā savus pilsoņus, vērtības un intereses un veicina starptautisko mieru un drošību.